

טיוטת חוק השירות האזרחי, התשע"א-2011 - התייחסות לערר שר האוצר

1. " אבקש להעלות לדיון בישיבת הממשלה את ערר שר האוצר על החלטת ועדת השרים לענייני חקיקה מיום 6.3.2011 לתמוך בטיטת חוק שירות אזרחי התשע"א-2011.
2. ביום 6.3.2011 אישרה ועדת השרים לענייני חקיקה את טיוטת חוק שירות אזרחי התשע"א – 2011 שהוגשה על-ידי (חק / 1654).
- באותו היום הוגש ערר על-ידי שר האוצר בנוגע להחלטה הנ"ל.
3. הערר נסב על 2 סוגיות שנכללו בטיטת החוק :
- א. סעיף 4 לטיטת החוק שעניינו הזכות להתנדבות – לגבי סוגיה זו נערכו דיונים מול האוצר והגענו לנוסח מוסכם כמפורט להלן:
- במקום האמור בסעיף 3 לטיטת חוק שירות אזרחי, התשע"א-2011, יבוא :
3. " אזרח ישראל או תושב קבע שמתקיימים לגביו אחד מאלה, רשאי לבקש לשרת בשירות אזרחי :
- (א) (1) לעניין שירות לאומי או שירות אזרחי-חברתי – הוא פטור מחובת שירות סדיר או שהוא לא נקרא לשירות סדיר לפי חוק שירות ביטחון, ובלבד שהוא בגילאים האמורים בסעיף 6 ;
- (2) לעניין שירות אזרחי לפי חוק דחיית שירות – שר הביטחון אישר את בקשתו להתנדב לשירות אזרחי כאמור בסעיף 6 לחוק דחיית שירות.
- (ב) אדם אחר, יהיה רשאי להגיש בקשה כאמור בהתאם לתקנות שיקבע השר בהסכמת שר הביטחון ובאישור הוועדה.
- (ג) מי שביקש כאמור בסעיפים קטנים (א) ו(ב) תיבחן בקשתו לפי הוראות חוק זה ובהתאם לכל דין, בכפוף לאפשרויות הקיימות ובמסגרת התקציב שיועד לכך בחוק התקציב השנתי כמשמעותו בחוק יסודות התקציב התשנ"ה-1985."
- ב. סעיף 38 לטיטת החוק שעניינו מנגנון קביעת סדרי העדיפויות – לגבי סוגיה זו לא הושגה הסכמה. משרד האוצר עומד על דעתו שיש למחוק הסעיף, בעוד משרד המשפטים סבור שיש להשאירו כפי שהוא. "

מוגש על ידי שר המדע והטכנולוגיה

כ"ה בתמוז התשע"א
27 ביולי 2011

טיוטת חוק שירות אזרחי, התשע"א - 2011 - ערר על החלטת ועדת שרים לענייני חקיקה

" מוגש בזאת ערר על החלטת ועדת השרים לחקיקה בנוגע לטיוטת החוק שבנידון. טיוטת החוק האמורה היא בעלת השלכות תקציביות כבדות וכן יוצרת חשש לפגיעה ביעילות ההקצאה הקיימת.

להלן מפורטים הסעיפים המהווים בסיס להתנגדותי לטיוטת החוק:

1. אוכלוסיית היעד לשירות לאומי

בסעיף 4 לטיוטת החוק נקבע כי "אדם שנכלל באוכלוסיית היעד... זכאי להתנדב בשירות אזרחי מטעם המדינה לפי הוראות חוק זה ובהתאם לכל דין, במסגרת האפשרויות הקיימות ובמגבלות תקציב המדינה". אני מתנגד לסעיף זה מהטעמים הבאים:

א. הגבלת פעילות הממשלה ופגיעה ביכולתה לקבוע מדיניות וסדר עדיפויות

כיום, מקדמת הממשלה מספר תכניות להגדלת היקף המשרתים בשירות אזרחי ולאומי. זאת תוך כדי שימת דגש על שירות בתחומים בעלי צורך אמיתי במתנדבים ומניעת דחיקת עובדים ישראלים בתחומים אלה. התכניות מתבצעות בהתאם לסדר העדיפויות של הממשלה ויש להמשיך לבצען בהתאם למגבלות כאמור ולא באמצעות חקיקה מחייבת שתגביל את מרחב הפעולה של הממשלה.

ב. עלות תקציבית גבוהה

גיוס צעירים לשירות לאומי הוא פעולה בעלת עלות תקציבית גבוהה אשר צריכה, כאמור, להיקבע על-פי מדיניות הממשלה וסדרי עדיפויותיה. העלות התקציבית הישירה של מתנדב לשירות לאומי נאמדת ב-35,000 ש"ח בשנה. על-פי נתוני הלמ"ס, כ-60,000 צעירים בני 18 אינם מתגייסים לצה"ל מדי שנה. כיום משרתים כ-15,000 בני שירות לאומי ואזרחי בשנה. לשם המחשה, אם מספר המשרתים יגדל ב-10,000 כתוצאה מהזכות להתנדבות, תגדל העלות התקציבית בלמעלה מחצי מיליארד ש"ח (בהנחה שמחצית המתנדבים משרתים שנתיים ומחצית משרתים שנה). תחת תרחישים מסוימים עשויה העלות התקציבית לעמוד על מיליארדי ש"ח בשנה.

2. מנגנון קביעת סדר עדיפויות וחיוב הממשלה לדון בו אחת לחמש שנים לפחות

בסעיף 38 לטיזת החוק מוצע כי אחת לחמש שנים, לכל הפחות, יעביר שר המדע לממשלה את הצעתו לקביעת סדר העדיפויות הממלכתיים של השירות האזרחי-לאומי-חברתי. בסעיף זה "סדרי עדיפויות ממלכתיים" – לרבות הגברת שילוב אוכלוסיות בשירות אזרחי, קביעת מכסות להקצאת תקנים להפעלת מתנדבים בתחומי השירות השונים וקביעת אזורים מועדפים לשירות.

אני מתנגד להכללתו של סעיף זה בטיזת החוק מהטעמים הבאים:

א. אין מקום לעגן בחקיקה ראשית מנגנון המחייב את הממשלה לקבוע כל זמן קצוב סדר עדיפויות בנושא מסוים. אם ממשלת ישראל חפצה בכך, הרי שהיא יכולה לקיים דיון בנושא מדי שבוע או מדי עשור.

ב. הכללת הסעיף יוצרת מנגנון "עוקף תקציב מדינה" לדיון בסוגיות בעלות משמעות תקציבית כגון מכסות לתקנים. את סדר העדיפויות לעניין השירות הלאומי יש לקבוע במסגרת דיוני תקציב המדינה ולא במסגרת אחרת אשר אינה לוקחת בחשבון את מגבלת ההוצאה ושיקולים רלוונטיים אחרים לגיבוש סדר העדיפויות הכולל של המשק."

מוגש על-ידי שר האוצר

ג' באדר ב', התשע"א

9 במרץ 2011

מזכירות הממשלה

החלטה מס. חק/1654 של ועדת השרים לענייני חקיקה מיום 06.03.2011.

טיוטת חוק שירות אזרחי, התשע"א-2011

"חק/1654.

מ ח ל י ט י ם (11 קולות בעד; 3 נגד), בהמשך לסעיף
ב' בהחלטת הממשלה מס' 2923(חק/1587) מיום 3.3.11,
לאשר את טיוטת חוק שירות אזרחי, התשע"א-2011 בנוסח
המצורף (דפים ...) בכפוף לתיאום נוסח כפי שסוכם עם
משרד התעשייה, המסחר והתעסוקה."

טיוטת חוק

א. שם החוק המוצע

חוק שירות אזרחי, התשע"א-2011.

ב. מטרת החוק המוצע והצורך בו

1. החוק המוצע מבקש להסדיר את המנגנונים והכללים להפעלת מתנדבים בשירות האזרחי, בשירות הלאומי ובשירות האזרחי-חברתי.
2. נושא חובת השירות הצבאי ואפשרות ההתנדבות בשירות האזרחי או הלאומי כחלופות, מלווים את מדינת ישראל מיום היווסדה. כיום קיימים שני מסלולי שירות התנדבותי במקביל לשירות הצבאי:
 - 2.1. השירות הלאומי - מסלול המבוצע מזה שנים ארוכות, ומיועד למי שקיבל פטור משירות צבאי או שלא נקרא לשירות זה.
 - 2.2. השירות האזרחי - מסלול הפועל מזה כשלוש שנים, מיועד לתלמידי ישיבות ש"תורתם אומנותם", אשר דחו את שירותם הצבאי ב-4 שנים לפחות, ואשר ביקשו לשרת במסגרת השירות האזרחי ובקשתם אושרה על ידי הצבא. עם תום שנת השירות האזרחי, מקבלים המתנדבים פטור משירות צבאי.
3. כיום קיימים מספר דברי חקיקה העוסקים בנושא שירות לאומי או האזרחי וכן מאזכרים אותם בחקשרים שונים.

להלן יפורטו עיקרי דברי החקיקה הקיימים בנושא השירות לאומי והאזרחי:

 - 3.1. סעיף 238 לחוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב), התשנ"ה - 1995 (להלן: "חוק הביטוח הלאומי"), מגדיר שירות לאומי מהו. ההגדרה מצויה במסגרת הגדרת "ילד" בפרק שעניינו ביטוח זקנה ושאררים. חוקים שונים המאזכרים את המושג "שירות לאומי" מפנים להגדרה הקיימת בסעיף הנ"ל.
 - 3.2. תקנות הביטוח הלאומי (בנות בשירות לאומי בהתנדבות) התשס"ב - 2002 - תקנות אלו מפרטות את התנאים הניתנים למתנדב בשירות הלאומי והוראות נוספות ביחס לאופן ביצוע השירות.
 - 3.3. חוק שירות לאומי, התשי"ג - 1953, קובע כי נשים ששוחררו מחובת שירות הביטחון ישרונו שירות חלופי לשירות הצבאי במשך שנתיים. חוק זה קובע כי יש צורך בקבלת החלטת ממשלה מפורשת לשם הפעלתו. החלטה מעין זו לא התקבלה מעולם.
 - 3.4. חוק שירות לאומי (תנאי שירות למתנדב בשירות לאומי) התשנ"ח-1998. חוק זה עוסק בתשלומים להם זכאים מתנדבי שירות לאומי.
 - 3.5. סעיף 6 לחוק דחיית שירות לתלמידי ישיבות שתורתם אומנותם, התשס"ב - 2002 (להלן: "חוק דחיית שירות") - סעיף זה מחווה את המקור החוקי המסדיר את השירות האזרחי לתלמידי ישיבות, כאמור לעיל.
 - 3.6. תקנות דחיית שירות לתלמידי ישיבות שתורתם אומנותם (שירות אזרחי), התשס"ז - 2007 - תקנות אלו קובעות את כללי השירות האזרחי והתנאים למתנדב בשירות האזרחי.
4. הממשלה נדרשה לנושא השירות האזרחי-לאומי במספר החלטות ממשלה, שהמרכזיות שבתן: החלטה מס' 1215 מיום 18.2.2007, החלטות ממשלה מס' 2295 מיום 19.8.2007, החלטות ממשלה מס' 2981 מיום 20.1.2008 והחלטות ממשלה מס' 45 מיום 26.4.2009 בהחלטות אלו קבעה הממשלה, בין היתר:
 - 4.1. להקים מנהלה לשירות האזרחי-לאומי, אשר תפעיל את המנגנון הארגוני של השירות.

נספח 428ח

(נוסח מתוקן)

- 4.2. להקים בצד המנהלת מועצה ציבורית מייעצת, אשר תמליץ לראש הממשלה, שהיה בזמנו השר הממונה, ולראש המנהלת על התוויית המדיניות הכוללת, קביעת יעדי השירות האזרחי-לאומי, ועוד.
- 4.3. לפעול לחקיקת חוק שירות אזרחי-לאומי.
- 4.4. להעביר את הטיפול בנושא השירות האזרחי-לאומי ממשד הרווחה והשירותים החברתיים למשרד ראש הממשלה ובהמשך – ממשד ראש-הממשלה למשרד המדע והטכנולוגיה.
5. מן המקובץ יוצא אפוא, שבמצב המשפטי הנוכחי לא קיימת הגדרה כוללת ואחידה למושג "שירות לאומי ואזרחי". ההגדרה היחידה כפי שהוזכר לעיל מצויה בסעיף 238 בחוק הביטוח הלאומי, במסגרת הגדרת "ילד", אשר מתייחסת לזכויות מסוימות בלבד המוקנות למתנדבי שירות לאומי, והנותנת מענה חלקי בלבד להגדרת השירות האזרחי.
6. בנוסף, ליבת ההוראות המתייחסות לתנאי השירות ולאופן התפעול של המתנדבים בשירות לאומי מצויה כיום בחקיקת משנה בלבד, ולא בחוק ראשי, כפי שהיה ראוי להסדיר.
7. לאור זאת, מוצע לחוקק חוק ראשי, סדור ומובנה, שיעסוק הן בשירות הלאומי והן בשירות האזרחי, יאגם את דברי החקיקה העיקריים הקיימים בנושא ויקבע הגדרה כוללת לסוגי השירות השונים. הגדרה זו תהווה מענה לכלל האזכורים של השירות האזרחי או הלאומי המצויים בחוקים אחרים. ברי, כי יצירת ההגדרה החדשה למושג שירות אזרחי-לאומי, מחייבת תיקוני חקיקה עקיפים בכל החוקים המאזכרים כיום את המושגים "שירות לאומי" או "שירות אזרחי".
- יובהר כי בכל הנוגע לשירות האזרחי – הוחלט שלמעט שינויי מונחים והוספת תחומי שירות נוספים : הבטיחות בדרכים וקידום התעסוקה, לא יוכנסו שינויים בסעיף 6 לחוק דחיית שירות או בתקנות שהותקנו לפיו. סעיף 18 לחוק המוצע קובע כי מי שמשרת בשירות אזרחי לפי סעיף 6 לחוק דחיית שירות יראה כמי שמשרת לפי חוק זה, לכל עניין שאינו מוסדר בחוק דחיית שירות.
8. בנוסף, ובהתאם להחלטות הממשלה, כאמור לעיל, מוצע לעגן בחוק את הקמת מנהלת השירות האזרחי-לאומי והמועצה הציבורית המייעצת, ולקבוע את כללי פעולתן ותפקידיהן השונים.
9. בחודש נובמבר 2008 הופץ, על-ידי חיועצת המשפטית של משרד ראש-הממשלה (שם היתה מינהלת השירות האזרחי-לאומי בזמנו), תזכיר חוק שירות אזרחי-לאומי. לתזכיר זה נתקבלו הערות רבות. בעקבות ההערות ובעקבות תאום שנערך מול משרד המשפטים הוכנסו שינויים רבים ומשמעותיים לנוסח התזכיר. לאור זאת הוחלט, בטרם יגובש התזכיר לכדי טיוטת חוק, להפץ תזכיר מתוקן להערות נוספות ואחרונות, וזה הופץ ביום 31.8.2010.
10. הגדרת סוגי השירותים השונים :
- מוצע לקבוע בחוק את השמות של סוגי השירות השונים שמוסדרים בו ומטופלים כיום על-ידי מנהלת השירות האזרחי-לאומי במשרד המדע והטכנולוגיה:
- א. **שירות אזרחי לפי חוק דחיית שירות** : שירות שמיועד לתלמידי ישיבות שהיו במעמד "תורתם אומנותם" לפחות 4 שנים. עיגונו החוקי של שירות זה הוא בסעיף 6 לחוק דחיית שירות לתלמידי ישיבות שתורתם אומנותם התשס"ב-2002. התנאים לביצועו של שירות אזרחי מפורטים בסעיף 6 הנוכחי ובתקנות שהותקנו מכוחו – תקנות דחיית שירות לתלמידי ישיבות שתורתם אומנותם (שירות אזרחי) התשס"ז-2007. חיקוקים אלו נשארים בתוקפם ואינם מתבטלים ולכן הסוגיות המוסדרות בהם לגבי השירות האזרחי אינן מטופלות על-ידי הצעת חוק זו. סוגיות המוסדרות בהצעת החוק אשר אינן מטופלות בחיקוקים אלו (כמו : סוגיית ההכשרות או זכויות שונות של המשרתים) מוסדרות גם לגבי השירות האזרחי.
- ב. **שירות לאומי או שירות אזרחי-חברתי** : מדובר בשני שמות למסלול שירות זהה אחד. לשירות זה יוכלו

להצטרף כל מי שקיבלו פטור משירות ביטחון לפי חוק שירות ביטחון [נוסח משולב] תשמ"ו-1986, או שלא נקראו לשירות לפי אותו החוק [1]. על-פי המוצע בחוק כל מי שיצטרף לשירות זה יוכל לבחור את שם השירות שאליו הצטרף, על-פי רצונו ונטיות לבו. הצורך בשני שמות לאותו השירות נובע מכך שישנן קבוצות אוכלוסייה מרכזיות הזכאיות לשרת במסלול השירות הרלוונטי ואשר אינן מזדהות עם השם "שירות לאומי". אשר על כן מוצע לאפשר למתנדב לבחור את שם השירות בו הוא משתתף באופן שיעודדו להצטרף לשירות איתו הוא מסוגל להזדהות ועל כן מוצע ליצר חלופה הנושאת את השם "שירות אזרחי-חברתי" לאותו סוג שירות.

ג. **שירות אזרחי** : שם כולל לשלושת סוגי השירותים, שכולל בתוכו את השירות האזרחי לפי חוק דחיית שירות, שירות לאומי ושירות אזרחי-חברתי.

ג. השפעת החוק המוצע על החוק הקיים:

על-פי הצעת החוק יבוטלו:

- (1) חוק שירות לאומי, תשי"ג-1953;
- (2) חוק שירות לאומי (תנאי שירות למתנדב בשירות לאומי), התשנ"ח-1998.

עוד נכללו במסגרת הצעת החוק תיקונים עקיפים למספר דברי חקיקה, כפי שמפורט בפרק ח' להצעת החוק.

ד. השפעת החוק המוצע על התקציב וההיבט המנהלי:

הממשלה קבעה בהחלטה מס' 2295 מיום 19.8.2007 שיש להקים את מנהלת השירות האזרחי-לאומי במשרד ראש-הממשלה.

בתחילת שנת 2008 הועברו כל הסמכויות לגבי תחום השירות האזרחי-לאומי ממשרד הרווחה והשירותים החברתיים למשרד ראש הממשלה ובעקבות כך החלה לפעול מנהלת השירות האזרחי-לאומי. בתחילת שנת 2010 הועברה המנהלת ממשרד ראש-הממשלה למשרד המדע והטכנולוגיה. בחוק זה מוצע לעגן את המנהלת הקיימת כרשות לשירות אזרחי.

ה. המשנה ליועץ המשפטי לממשלה (יועץ) סומך ידיו על הצעת החוק.

ו. עמדת משרדי הממשלה הרלוונטיים :

טיוטת החוק עובדה על-ידי מנהלת השירות האזרחי-לאומי במשרד המדע והטכנולוגיה ומשרד המשפטים.

נערכו ישיבות רבות עם נציגי משרד האוצר. משרד האוצר מתנגד למספר סעיפים בהצעת החוק. התקבלו הערות ממשרד החינוך, משרד הביטחון, משרד התמ"ת ומשרד לביטחון פנים ומגורמים נוספים, אשר חלקן שולבו בנוסח הצעת החוק.

ז. להלן נוסח הצעת החוק :

הצעת חוק מטעם הממשלה :

הצעת חוק שירות אזרחי, התשע"א-2011

פרק א': מטרה

מטרה 1. חוק זה נועד להסדיר ביצוע שירות התנדבותי חלופי לטובת הכלל, מטעם המדינה, למי שאינו משרת בשירות ביטחון, שתהיה בו תועלת ציבורית לקהילה, לחברה ולמדינה.

פרק ב': פרשנות

הגדרות 2. בחוק זה -

"אזור" - כהגדרתו בתוספת לחוק לתיקון ולהארכת תוקפן של תקנות שעת חירום (יחודה והשומרון - שיפוט בעבירות ועזרה משפטית) תשס"ז-2007;¹

"גוף מוכר" - גוף שהשר הכיר בו לענין איתור, הפנייה וליווי מתנדבים לשירות לאומי או לשירות אזרחי-חברתי, מטעם המדינה לפי הוראות סעיף 54;

"גוף מפעיל" - גוף שאישר המנהל לפי סעיף 66, לקליטת מתנדב לשם ביצוע שירות אזרחי;

"דירת שירות" - דירה המוחזקת כדין בידי גוף מוכר או גוף מפעיל, והמשמשת למגורי מתנדבי שירות לאומי או שירות אזרחי-חברתי;

"המועצה" - מועצה ציבורית מייצעת לרשות שהוקמה לפי סעיף 19;

"המנהל" - מנהל הרשות;

"הוועדה" - הוועדה שתקבע הכנסת;

"חוק דחיית שירות" - חוק דחיית שירות לתלמידי ישיבות שתורתם אומנותם תשס"ב-2002;²

"חוק יסודות התקציב" - חוק יסודות התקציב, התשמ"ח-1985;³

"חוק שירות ביטחון" - חוק שירות ביטחון [נוסח משולב] התשמ"ו-1986;⁴

"מפקח" - עובד הרשות שהוסמך לפי סעיף 46;

"מתנדב" - מי שמשרת בשירות אזרחי לפי חוק זה;

"קרוב משפחה" - בן זוג, חורה, חורה חורה, חורה של בן זוג, ילד, אח או אחות, וכן בן זוג או ילדו של כל אחד מאלה;

"תרשומה" - הרשות לשירות אזרחי שהוקמה לפי סעיף 35;

"רשות ציבורית" -

(1) הממשלה ומשרדי הממשלה, לרבות יחידותיהם ויחידות הסמך שלהם;

(2) לשכת נשיא המדינה;

(3) הכנסת;

(4) בתי המשפט, בתי דין, לשכות ההוצאה לפועל, וגופים אחרים בעלי סמכות שפיטה על פי דין - למעט לגבי תוכנו של חליץ משפטי;

(5) רשות מקומית;

(6) המוסד לביטוח לאומי;

¹ ס"ח תשס"ז, עמ' 364

² ס"ח תשס"ב, עמ' 521

³ ס"ח תשמ"ח, עמ' 60

⁴ ס"ח תשמ"ו, עמ' 107

(7) גוף אחר, הממלא תפקיד ציבורי, שהוא גוף מבוקר כמשמעותו בסעיפים 19(1) עד (7), (9) ו- (10) לחוק מבקר המדינה, התשי"ח-1958 [נוסח משולב]⁵, ושעיקר פעילותו בתחומי שירות לאומי והשירות החברתי כמשמעותם בסעיף 5, שקבע חשר;

"שירות" – שירות בהתנדבות לטובת הכלל ולתועלת ציבורית;

"שירות אזרחי לפי חוק דחיית שירות" – שירות של מתנדב לפי סעיף 3(א)(2);

"שירות אזרחי-חברתי" – שירות של מתנדב לפי סעיף 3(א)(1);

"שירות לאומי" – שירות של מתנדב לפי סעיף 3(א)(1);

"שירות אזרחי" – שירות אזרחי לפי חוק דחיית שירות או שירות לאומי או שירות אזרחי-חברתי;

"תעריף" – עלות הפעלת מתנדב בשירות לאומי או בשירות אזרחי-חברתי, לפי סעיף 41;

"חשר" – ראש הממשלה, או חבר הממשלה, שהממשלה הסמיכה אותו לבצע חוק זה.

פרק ג': עקרונות שירות אזרחי-לאומי-חברתי

אזרח ישראל או תושב קבוע שמתקיימים לגביו אחד מאלה, רשאי לשרת בשירות אזרחי: (א) לעניין שירות לאומי או שירות אזרחי-חברתי – הוא פטור מחובת שירות סדיר או שהוא לא נקרא לשירות סדיר לפי חוק שירות ביטחון, ובלבד שהוא בגילאים האמורים בסעיף 6; (2) לעניין שירות אזרחי לפי חוק דחיית שירות – שר הביטחון אישר את בקשתו להתנדב לשירות אזרחי כאמור בסעיף 6 לחוק דחיית שירות. (ב) אדם אחר, בהתאם לתקנות שיקבע חשר בהסכמת שר הביטחון ובאישור הוועדה.	3. אוכלוסיית היעד
אדם שנכלל באוכלוסיית היעד כמשמעותה בסעיף 3 זכאי להתנדב בשירות אזרחי מטעם המדינה לפי הוראות חוק זה ובחתימה לכל דין, במסגרת האפשרויות הקיימות ובמגבלות תקציב המדינה.	4. הזכות להתנדבות
(א) אלה התחומים שבהם ניתן לשרת בשירות לאומי או בשירות אזרחי-חברתי: חינוך, בריאות, רווחה חברתית, קליטת עלייה, הגנת הסביבה, הסברה ממשלתית בעניין זכויות, בטיחות בדרכים, ביטחון פנים וביטחון, למעט צבא הגנה לישראל. (ב) חשר, בהסכמת שר האוצר ובהתייעצות עם שר המשפטים, רשאי לקבוע תחום חדש כאמור בסעיף קטן (א) לאחר התייעצות עם המועצה ובאישור הוועדה.	5. תחומי שירות לאומי והאזרחי-חברתי
(א) רשאי לשרת בשירות לאומי או בשירות אזרחי-חברתי מי שמלאו לו שמונה עשרה שנים לפחות וטרם מלאו לו עשרים וארבע שנים. (ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), רשאי לשרת בהתנדבות מי שמלאו לו שבע עשרה שנים וטרם מלאו לו שמונה עשרה שנים, אם הוא הגיש בקשה בכתב ואם הוריו או אפוטרופסו נתנו הסכמתם לכך בכתב; ואולם די בהסכמת הורה אחד אם קיים קושי של ממש לקיים קשר עם ההורה השני כדי לברר עמדתו.	6. גילאי שירות לאומי והאזרחי-חברתי
(א) שירות אזרחי יתבצע בישראל או באזור.	7. מקום שירות לאומי ושירות אזרחי-חברתי

⁵ ס"ח תשי"ח, עמ' 92

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), רשאי המנהל או מי שהוא חסמך לכך, לאשר ביצועו של שירות לאומי או שירות אזרחי-חברתי, כולו או חלקו, בתחום החינוך ועידוד העלייה מחוץ לישראל או האזור.

(ג) לא יתן המנהל אישור כאמור בסעיף קטן (ב) אלא אם כן הוגשה בקשה לכך על ידי גוף מוכר והמנהל נוכח כי התקיימו כל אלה:

(1) הגוף אצלו יתבצע השירות הלאומי או השירות האזרחי-חברתי מחוץ לישראל או לאזור, הינו גוף מפעיל או שהוא עומד בתנאים לאישור גוף מפעיל, בשינויים המחויבים, ובהתאם לקבוע בתקנות.

(2) הוגשה לו רשימת התפקידים שיבצעו המתנדבים מחוץ לישראל ולאזור והוא אישר כי יש בהם להגשים את מטרת השירות האזרחי..

(3) הוגשה לו רשימת שמות המתנדבים שאישור התנדבותם מחוץ לישראל ולאזור מתבקשת.

(4) הזכח להנחת דעתו כי השירות מחוץ לישראל אינו גורע זכויות המוקנות למתנדב לפי חוק זה.

(ד) לא ייתן המנהל אישור לפי פסקה זו אלא אם כן שוכנע כי ניתן בנסיבות העניין ובתנאים שהתנה, להבטיח את הפיקוח הנדרש על ביצוע השירות הלאומי או השירות האזרחי-חברתי ועל שמירת טובת המתנדב.

(ה) מתנדב בשירות לאומי או שירות אזרחי-חברתי זכאי לשרת מחוץ לישראל והאזור לפי סעיף זה, רק אם השלים תקופת שירות של שנים עשר חודשים בישראל או באזור.

(ו) השר יקבע את מכסת התקנים להפעלת מתנדבים בשירות לאומי ושירות אזרחי-חברתי מחוץ לישראל והאזור.

(ז) השר רשאי לקבוע תחומי שירות נוספים בהם ניתן לבצע שירות לאומי או שירות אזרחי-חברתי מחוץ לישראל ולאזור, כאמור בסעיף קטן (ב).

(ח) השר יקבע, באישור הועדה, חוראות לעניין שירות לאומי או שירות אזרחי-חברתי מחוץ לישראל והאזור, בין היתר, בעניינים אלה:

(1) הפיקוח על השירות מחוץ לישראל והאזור;

(2) חובותיו של גוף מוכר לביצוע פעולות להבטחת זכויותיו של מתנדב שהופנה לשירות לאומי או לשירות אזרחי-חברתי מחוץ לישראל ולאזור;

(3) הבטחת מתן גמול, הטבות ותנאי שירות למתנדבים מחוץ לישראל והאזור בידי גוף מוכר;

(4) כללים לאישור גופים שבהם ישרתו מתנדבים מחוץ לישראל והאזור.

(א) תקופת השירות של מתנדב בשירות לאומי או בשירות אזרחי-חברתי לא תפחת משנים עשר חודשים ולא תעלה על עשרים וארבעה חודשים.

(ב) המבקש להתנדב בשירות לאומי או בשירות אזרחי-חברתי יתחייב לשרת למשך תקופה רצופה שאינה פחותה משנים עשר חודשים.

(ג) מכסת השעות השבועיות של מתנדב בשירות לאומי או בשירות אזרחי-חברתי תהיה 40 שעות, אם לא נקבע אחרת בתוספת;

8. תקופות שירות לאומי ושירות אזרחי-חברתי

- (ד) על אף האמור בסעיף קטן (ג), רשאי השר לקבוע בתקנות, באישור הוועדה הוראות לעניין :
- (1) אישור מכסת שעות שירות מופחתות, בהתחשב בצרכיהם המיוחדים של מתנדבים ;
 - (2) אישור מכסת שעות שירות מוגדלות, בהתחשב בדרישות התפקיד בגוף המפעיל ובטובת המתנדב.
 - (3) הוראות לעניין מספר מרבי של שעות התנדבות ביום.
9. ביצוע שירות לאומי ושירות אזרחי-חברתי
- (א) שירות לאומי או שירות אזרחי-חברתי ייעשו בהתנדבות, והם יתבצעו אצל גוף מפעיל על-פי הפניה של גוף מוכר.
- (ב) מתנדב בשירות לאומי או בשירות אזרחי-חברתי לא יועסק כעובד או כעצמאי ולא ילמד לימודים סדירים במוסד השכלה או במוסד הכשרה מקצועית, למעט לפי הוראות חוק זה.
- (ג) על אף האמור בסעיף קטן (ב), רשאי מתנדב בשירות לאומי או בשירות אזרחי-חברתי להשתתף בתכניות להכשרה מקצועית או בלימודים, לפי תכנית ממשלתית, המיועדת למתנדבי השירות-הלאומי או האזרחי-חברתי, כולם או חלקם.
- בסעיף זה "תכנית ממשלתית" – תכנית להכשרה מקצועית או תכנית לימודים שאישר המנהל, בהסכמת הממונה על התקציבים במשרד האוצר והיועץ המשפטי לממשלה, או נציגיהם.
- (ד) על אף האמור בסעיף קטן (ב), רשאי השר, באישור וועדה, לקבוע הוראות לעניין מקרים בהם רשאי מתנדב לעבוד או ללמוד בתקופת השירות.
10. הקצאת מימון לתקני מתנדבים בידי רשות ציבורית.
- (א) רשות ציבורית רשאית להקצות לגוף מפעיל מימון, מלא או חלקי, לתקן הפעלת מתנדב.
- (ב) רשות ציבורית תקבע מבחנים שוויוניים להקצאת מימון לתקן הפעלת מתנדב לגופים מפעילים, כאמור בסעיף קטן (א) ;
- (ג) הייתה הרשות הציבורית משרד ממשלתי, יקבע השר האחראי על המשרד הממשלתי המקצה את המבחנים האמורים בסעיף קטן (ב), בהתייעצות עם הרשות והיועץ המשפטי לממשלה ;
- (ד) הוראות סעיף קטן (ג) לא תחול לעניין הקצאת תקנים שרשאי משרד ממשלתי להקצות ליחידות במשרד, לרבות יחידות סמך, ולגופים אחרים, הפועלים בתחומי פעילות המשרד הממשלתי ומתוקצבים או נתמכים על ידו, שלא לפי סעיף 3א לחוק יסודות התקציב ; השר האחראי על המשרד הממשלתי המקצה יקבע אמות מידה וכללים להקצאת תקנים ליחידות ולגופים כאמור בסעיף קטן זה ;
- (ה) המבחנים שנקבעו כאמור בסעיפים קטנים (ב) עד (ד) יפורסמו באתר האינטרנט של הרשות הציבורית הנוגעת בדבר.
- (ו) השר רשאי לקבוע, בהתייעצות עם היועץ המשפטי לממשלה, נוהל שלפיו יוגשו ויידונו בקשות של גופים מפעילים לקבלת מימון לתקן הפעלת מתנדב לפי סעיף זה.
- (ז) לא יקבל גוף מפעיל מימון לתקן הפעלת אותו מתנדב מיותר מרשות ציבורית אחת.
11. ייצוג חולם לאנשים עם מוגבלות בקרב מתנדבי שירות לאומי ושירות אזרחי-חברתי
- (א) בסעיף זה –

"אדם עם מוגבלות" - כמשמעותו בחוק השוויון;

"חוק השוויון" - חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, תשנ"ח-1998.⁶

(ב) היקף שילובם של אנשים עם מוגבלות בקרב מתנדבי שירות לאומי ושירות אזרחי-חברתי, לא יפחת מחובת הייצוג ההולם שלפי סעיף 9 לחוק השוויון.

(ג) הרשות, הגופים המוכרים והגופים המפעילים יפעלו לשילוב אנשים עם מוגבלות בקרב מתנדבי השירות הלאומי והשירות האזרחי-חברתי, לאור עקרונות היסוד של חוק השוויון.

(ד) הרשות, הגופים המוכרים והגופים המפעילים יפעלו, ככל הניתן, לשילוב מתנדבים עם מוגבלות במגוון התפקידים העומדים לבחירת מתנדבי השירות הלאומי או השירות האזרחי-חברתי, תוך ביצוע ההתאמות הנדרשות מחמת מוגבלותם, כאמור בחוק השוויון.

בסעיף זה "התאמות" - כמשמעות הגדרת "התאמה" בסעיף 8(ה) לחוק השוויון, בשינויים המתחייבים מאופיו של השירות הלאומי והשירות האזרחי-חברתי, לפי הוראות חוק זה;

(ה) השר רשאי לקבוע הוראות לקידום שילובם של אנשים עם מוגבלות, ובכלל זה רשאי הוא לקבוע הוראות שונות בעניינים אלה:

(1) ביצוע התאמות כמשמעותן בסעיף 8(ה) לחוק השוויון, בשינויים המחויבים;

(2) יעדים של ייצוג הולם לסוגים שונים של גופים מפעילים;

(3) יעדים של ייצוג הולם לגופים מוכרים;

12. הכשרה להתנדבות
למתנדבי שירות אזרחי (א) מתנדב בשירות אזרחי יעבור הכשרה מתאימה להתנדבות בתחומים שקבע השר, ולפי הוראות סעיף זה (להלן - הכשרה להתנדבות).

(ב) המנהל יקבע את תכנית ההכשרה להתנדבות בתחומים שקבע השר, ורשאי הוא לקבוע את המועד בו תועבר ההכשרה להתנדבות במהלך תקופת השירות.

(ג) הכשרה להתנדבות תועבר בידי אחד מאלה:

(1) לעניין שירות לאומי או שירות אזרחי-חברתי - בידי הגוף המוכר או באמצעותו.

(2) לעניין שירות אזרחי לפי חוק דחיית שירות - בידי הרשות או באמצעותה.

(ד) תקופת ההכשרה להתנדבות תיחשב כחלק מתקופת השירות האזרחי.

(ה) השר רשאי לקבוע הוראות ותנאים לעניין ההכשרה להתנדבות ובכלל זה, הוראות לגבי עבר פלילי, השכלה, ניסיון והכשרה מקצועית של העוסקים בהכשרה, וכן הוראות לעניין המותקנים הציוד והכיתות הדרושות לשם מתן ההכשרה.

13. הכשרה מקצועית
מיוחדת (א) בתפקידים בהם נדרשת הכשרה מקצועית מיוחדת לצורך מילוי תפקיד המתנדב, יעבור המתנדב, בנוסף להכשרה להתנדבות לפי סעיף 12, הכשרה מקצועית מיוחדת מתאימה שתניתן באחריות הגוף המפעיל.

(ב) תקופת ההכשרה המקצועית האמורה בסעיף קטן (א) תיחשב כחלק מתקופת השירות האזרחי, למעט במקרים מיוחדים שייקבעו על-ידי המנהל או מי שהוא הסמיך לכך.

⁶ ס"ח תשנ"ח, עמ' 152.

14. זכויות מתנדב בשירות לאומי ובשירות אזרחי-חברתי
- (א) מתנדב בשירות לאומי או שירות אזרחי-חברתי זכאי לקבל מאת הגוף המוכר במהלך תקופת השירות תנאי שירות בנושאים המפורטים לחל, וכפי שייקבע בתקנות:
- (1) דמי כיס לתשלום הוצאות אישיות כפי שנקבע בתעריף;
- (2) מימון הוצאות הנסיעה בתחבורה ציבורית ממקום מגוריו של המתנדב למקום השירות וחזרה כפי שנקבע בתעריף;
- (3) (א) דירת שירות – אם מקום השירות בו הוא משרת מרוחק ממקום מגוריו, לפי המרחק שייקבע לכך השר.
- (ב) השר יקבע בתקנות אמות מידה מחייבות למגורים הולמים, לרבות בדבר תנאי בטיחות ותברואה.
- (ב) גוף מוכר ישלם בעד מתנדב בשירות לאומי או בשירות אזרחי-חברתי דמי ביטוח לאומי,
- (ג) תניה הגורעת מהוראות סעיף זה, אין לה תוקף.
15. השתלבות ארגונית בגוף המפעיל
- (א) מתנדבי השירות האזרחי יסייעו לעובדי הגוף המפעיל או למקבלי השירותים של אותו גוף מפעיל, לפי העניין, אך לא ימלאו את מקומם או את תפקידם של עובדים כאמור.
- (ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), רשאי המנהל או מי שהוא הסמיך לכך, בהסכמת הגורם שהסמיך לכך שר התעשייה המסחר והתעסוקה, להתיר לגוף מפעיל, לפי העניין, להפעיל מתנדב בשירות אזרחי, כממלא מקום או תפקיד של עובד בגוף כאמור, בהתאם לכללים וסייגים שיקבע. ואולם לא ייתן המנהל אישור כאמור לשם הפעלת מתנדבים במקום עובדים המשתתפים בשביתה או במקום עובדים המושבתים עקב השבתה, כל עוד השביתה או ההשבתה מתקיימות.
- (ג) בלי לגרוע מהאמור בסעיף קטן (א), השר באישור הועדה, יקבע בתקנות סוגי עבודות או תפקידים בהם לא יופעלו מתנדבי שירות אזרחי.
16. תחולת יחסי עובד ומעביד על מתנדבי שירות אזרחי
- (א) בין מתנדב בשירות אזרחי לבין הגוף המפעיל, הגוף המוכר, רשות ציבורית המממנת תקנים לפי סעיף 10 והרשות, לא יחולו יחסי עובד ומעביד.
- (ב) (1) מתנדב בשירות אזרחי זכאי לתנאי השירות המפורטים בתוספת.
- (2) תניה הגורעת מתנאי השירות המפורטים בתוספת - אין לה תוקף.
- (ג) השר, רשאי לשנות בצו את התוספת.
- (ד) לא יראו בשירות לאומי או שירות אזרחי-חברתי בהתנדבות כהעבדה לפי סעיף 1 לחוק עבודת הנוער, תשי"ג-1953.⁷
17. תעודה על השלמת תקופת השירות
- (א) המנהל או מי שהוא הסמיך לכך ינפיק למתנדב בתום תקופת השירות תעודה המעידה על השלמת תקופת השירות ושירת וכן הודעה על זכויותיו כמי שחשלים שירות כאמור.
- (ב) מתנדב רשאי לבקש כי בתעודה המעידה על השלמת תקופת השירות יצוין כי שירת בשירות לאומי או בשירות אזרחי-חברתי, לפי העדפתו.
18. מתנדבי שירות אזרחי לפי חוק דחיית שירותן
- מי שמשרת בשירות אזרחי לפי סעיף 6 לחוק דחיית שירות יראה כמי שמשרת לפי חוק זה, לכל עניין שאינו מוסדר בחוק דחיית שירות.

⁷ סי"ח התשי"ג, עמ' 115

פרק ז': מועצה ציבורית לשירות אזרח

מועצה ציבורית מיועצת 19. (א) נשיא המדינה, בהמלצת השר ימנה, עד יום התחילה, מועצה ציבורית מיועצת בת 18 חברים, והם:

- (1) נציג שיבחר השר מקרב עובדי המדינה.
- (2) נציג שיבחר שר האוצר מקרב עובדי משרדו;
- (3) נציג שיבחר שר המשפטים מקרב עורכי הדין שהם עובדי משרדו;
- (4) נציג שיבחר שר התעשייה, המסחר והתעסוקה מקרב עובדי משרדו;
- (5) נציג שיבחר שר הביטחון מקרב עובדי משרדו;
- (6) נציג שיבחר שר החינוך מקרב עובדי משרדו;
- (7) נציג שיבחר שר הבריאות מקרב עובדי משרדו;
- (8) נציג שיבחר של הרווחה והשירותים החברתיים מקרב עובדי משרדו;
- (9) נציג שיבחר נציב שירות המדינה מקרב עובדי נציבות שירות המדינה;
- (10) שני נציגי ציבור שהם אנשי הסגל האקדמי במוסדות מוכרים בארץ בעלי מומחיות בתחום מתחומי השירות לפי סעיף 5, לפי המלצת המועצה להשכלה גבוהה;
- (11) שני נציגי ציבור לפי המלצת הארגון שמייצג את המספר הגדול ביותר של רשויות מקומיות;
- (12) נציג ציבור אחד שהוא אדם עם מוגבלות לפי המלצת נציב שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות;
- (13) נציג ציבור אחד מקרב האוכלוסייה הנמנית על הזרם החרדי;
- (14) נציג ציבור אחד מקרב האוכלוסייה הערבית;
- (15) נציג ציבור אחד מקרב האוכלוסייה הנמנית על הזרם הציוני דתי;
- (16) נציג ציבור אחד מקרב האוכלוסייה החילונית.

(ב) השר ימנה את יושב ראש המועצה, מבין חברי המועצה שהם נציגי ציבור, ורשאי השר למנות ממלא מקום קבוע ליושב ראש המועצה.

(ג) הודעה על מינוי חברי המועצה תפורסם ברשומות ובאתר האינטרנט של הרשות לשירות אזרחי.

(ד) חברי המועצה יהיו בעלי ניסיון בתחומי התמחותם המקצועית וכן בתחומים הקשורים למטרות השירות האזרחי.

לא ימונה כחבר המועצה -

- (1) חבר כנסת או חבר בהנהלה פעילה של מפלגה;
- (2) מי שהוא עובד הרשות, עובד של גוף מוכר או עובד של גוף מפעיל שאינו רשות ציבורית, או בעל עניין בגוף מוכר;

בסעיף זה "בעל עניין" - נושא משרה לרבות חבר ועדות ביקורת, מי שנותן שירותים בשכר וכן בעל עניין כמשמעותו בחוק החברות תשנ"ט-1999.⁸

(3) מי שאינו אזרח ותושב ישראלי;

(4) מי שהורשע בעבירה, שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה, אין הוא ראוי לשמש חבר המועצה.

21. ניגוד עניינים (א) לא יתמנה ולא יכהן כחבר המועצה מי שקיים חשש סביר להימצאותו באופן תדיר, במצב של ניגוד עניינים בין תפקידו כחבר מועצה לבין עניין אישי שלו או לבין תפקיד אחר שלו. נוצרו נסיבות שבחן חבר מועצה מכחן מצוי בניגוד עניינים כאמור, יודיע על כך חבר המועצה ללא דיחוי לשר וליושב ראש המועצה.

(ב) חבר המועצה ימנע מלטפל, לרבות בדרך של השתתפות בדיון והצבעה בישיבות, בנושא שקיים חשש סביר שיגרורם לו להימצא במצב של ניגוד עניינים בין תפקידו כחבר המועצה לבין עניין אישי שלו או לבין תפקיד אחר שלו; חבר המועצה לא יטפל במסגרת תפקידו במועצה בנושא כאמור גם מחוץ לישיבות המועצה;

בסעיף זה - "עניין אישי" - לרבות עניין אישי של קרובו או עניין של גוף שהוא או קרובו מנהלים או עובדים אחראים בו; "קרוב" - בן משפחה או אדם אחר שהוא בעל קרבה או בעל זיקה אישית, כלכלית או פוליטית לחבר המועצה.

(ג) התברר לחבר המועצה כי נושא הנדון בישיבה של המועצה, או נושא שהוא חופקד על טיפולו, עלול לגרום לו להימצא במצב של ניגוד עניינים כאמור בסעיף קטן (ב), יודיע על כך, בכתב ובהקדם האפשרי, ליושב ראש המועצה ויפעל לפי הוראותיו; היה יושב ראש המועצה במצב של חשש כאמור יודיע על כך לשר ויפעל לפי הוראותיו; ניגוד עניינים כאמור יירשם בפרוטוקול הישיבה שבה נדון הנושא הגורם לניגוד עניינים.

(ד) לעניין סעיף זה, אחת היא אם מילוי התפקיד האחר הוא בתמורה או שלא בתמורה.

(ה) על אף האמור בסעיף זה רשאי חבר המועצה להביא בחשבון גם את ענייניו של הגוף או תאגידו שהיה נציגם, ככל שהם קשורים לחוק זה, ולא יראו אותו כמצוי במצב של ניגוד עניינים בשל כך בלבד.

22. תקופת כהונה חבר המועצה ימונה לתקופה של ארבע שנים, וניתן לשוב ולמנותו לתקופת כהונה נוספת אחת; ואולם חבר המועצה שמונה לפי סעיף 19(א)(1) עד 19(א)(9) ניתן למנותו לתקופות כהונה נוספות, ובלבד שהוא עדיין עובד המשרד הממשלתי אותו הוא מייצג במועצה.

23. חבר המועצה יחדל לכהן לפני תום תקופת כהונתו באחד מאלה:

(1) התפטר במסירת כתב התפטרות לשר;

(2) אם נתמנה מקרב הציבור - הוא נתמנה עובד המדינה; ואם נתמנה כעובד המדינה - הוא חדל להיות עובד המשרד הממשלתי שבו עבד בעת המינוי;

(3) נתקיים בו אחד הסייגים למינוי הקבועים בסעיפים קטנים (1) עד (3)20.

24. העברה מכהונה והשעיה (א) השר רשאי להעביר חבר המועצה מכהונתו לפני תום תקופת כהונתו בשל אחת מאלה:

(1) נבצר ממנו דרך קבע למלא תפקידו, והשר, לאחר התייעצות ביושב-ראש המועצה והעבירו מכהונתו בהודעה בכתב;

(2) נעדר חבר המועצה ללא סיבה סבירה משלוש ישיבות רצופות של המועצה או מיותר ממחצית הישיבות שקיימה בשנה אחת;

(3) נתקיים בחבר המועצה סייג כאמור בסעיף 20(4);

(4) נתקיים בחבר המועצה סייג כאמור בסעיף 21(א).

(ב) הוגש נגד חבר המועצה כתב אישום בשל עבירה כאמור בסעיף 20(4), רשאי השר להשעותו מכהונתו עד לסיום ההליך בעניינו, ולמנות לו ממלא מקום למשך תקופת ההשעיה, לפי הוראות סעיף 19.

(ג) השר לא ישעה ולא יעביר חבר מועצה מכהונתו אלא בהתייעצות עם יושב ראש המועצה ולאחר שנתן לחבר המועצה הזדמנות נאותה להשמיע טענותיו; הודעה על השעיה מכהונה או העברה מכהונה תעשה בהודעה בכתב.

(ד) התקיימה אחת מהעילות להעברה מכהונה או השעיה מכהונה ביושב ראש המועצה, רשאי השר להחליט על העברה מכהונה או השעיה מכהונה כאמור, אף מבלי שנועץ ביושב ראש המועצה.

פקעה כהונתו של חבר מועצה או הועבר מכהונתו חבר מועצה או חדל מסיבה אחרת להיות חבר מועצה, ימנה השר חבר מועצה אחר במקומו, בדרך הקבועה בסעיף 19, בשינויים המחויבים.

החלפת חבר מועצה
שפקעה כהונתו או
שהועבר מכהונתו

(א) חבר המועצה לא יקבל מהרשות שכר בעד שירותיו.

הוצאות וגמול

(ב) חבר המועצה שאינו עובד המדינה, עובד גוף מתוקצב או נציג של גוף שאותו הוא מייצג במועצה, זכאי לקבל מאת הרשות גמול בעבור השתתפות בישיבת המועצה לפי הוראות סעיף קטן (ד), ובלבד שאינו זכאי לקבל, ממקור אחר, תמורה בעבור ההשתתפות.

(ג) חבר המועצה שאינו זכאי לגמול לפי הוראות סעיף קטן (ב), זכאי לקבל מהרשות החזר הוצאות שהוציא לצורך השתתפות בישיבות המועצה לפי הוראות סעיף קטן (ד), ובלבד שאינו זכאי לקבל ממקור אחר החזר הוצאות.

(ד) השר, בהסכמת שר האוצר, יקבע כללים ותנאים שלפיהם תשלם הרשות גמול או החזר הוצאות לחבר המועצה בהתאם להוראות סעיפים קטנים (ב) ו-(ג) ואת שיעוריהם.

(ה) בסעיף זה "עובד המדינה", "עובד גוף מתוקצב" – כהגדרתם בסעיף 32 לחוק יסודות התקציב, התשמ"ח-1985.

(א) ישיבות המועצה יתקיימו לפחות אחת לשלושה חודשים.

ישיבות המועצה

(ב) יושב ראש המועצה יזמן את הישיבות ויקבע את מועדיהן, מקומן וסדר יומן, בכפוף להוראות חוק זה.

(ג) המועצה תקיים ישיבה מיוחדת על פי דרישת השר או המנהל או שליש לפחות ממספר חברי המועצה; הישיבה תתקיים תוך ארבעה עשר ימים מיום הדרישה; בישיבה תדון המועצה בנושאים המפורטים בדרישה.

(ד) המנהל, או מי מטעמו, יזמן לכל ישיבות המועצה.

28. סדרי עבודת המועצה (א) המניין החוקי בישיבות המועצה הוא רוב חבריה ובהם יושב ראש המועצה או ממלא מקומו; משנתחזה הישיבה במניין חוקי, יהיה המשך הישיבה כדין בכל מספר חברים, ובלבד שבעת קבלת ההחלטות נכחו שליש ממספר חבריה לפחות ובהם היושב ראש או ממלא-מקומו, ולפחות שנים יהיו נציגי משרדי ממשלה ושנים נציגי ציבור.
- (ב) מבלי לגרוע מהאמור בסעיף קטן (א), בעת קבלת החלטות לפי סעיף (2)33, (3)33 ו-(9)33 לא יפחת מספר המשתתפים בישיבה מעשרה חברים, כאשר לכל הפחות ארבעה יהיו נציגי משרדי ממשלה ולכל הפחות ארבעה נציגי ציבור.
- (ג) לא היה מניין חוקי בעת שנפתחה ישיבת המועצה, רשאי היושב-ראש לדחותה לחצי שעה; עברה מחצית השעה האמורה, תהיה הישיבה כדין בכל מספר של נוכחים, ואולם על קבלת ההחלטות יחולו הוראות סעיפים קטנים (א) ו-(ב).
- (ד) החלטות המועצה יתקבלו ברוב דעות של המשתתפים בהצבעה; היו הדעות שקולות – יכריע יושב ראש המועצה, או ממלא מקומו.
- (ה) השר רשאי לקבוע את סדרי עבודתה ונהלי דיוניה של המועצה, ככל שלא נקבעו בחוק זה או לפיו, כל עוד לא קבע השר כאמור, תפעל המועצה בדרך הנראית לה צודקת ומועילה ביותר בנסיבות העניין.
29. תוקף החלטות (א) קיום המועצה, סמכויותיה ותוקף החלטותיה לא ייפגעו מחמת שנתפנה מקומו של חבר המועצה, או מחמת ליקוי במינויו או בהמשך כהונתו, ובלבד שרוב חברי המועצה מכחישים כדין.
- (ב) המועצה הראשונה רשאית להתכנס לאחר שהתמנו שני שליש מחבריה.
30. פיזור המועצה (א) ראה השר כי המועצה אינה ממלאת את תפקידה באופן נאות, יודיע למועצה בהודעה בכתב שישלח ליושב ראש המועצה, כי אם בתוך מועד שיקבע לא תמלא המועצה את המוטל עליה בהתאם להוראות חוק זה, כפי שפירט השר בדרישתו, יפזר את המועצה.
- (ב) לא מילאה המועצה את שחוטל עליה כאמור בסעיף קטן (א), בתוך המועד שקבע השר בהודעתו, רשאי השר בהסכמת ראש הממשלה, להורות על פיזור המועצה.
31. כינון מועצה חדשה החליט השר לפזר את המועצה כאמור בסעיף 30, תמונה מועצה חדשה, בדרך הקבועה בסעיף 19, בתוך שישים ימים מיום הפיזור.
32. החלת דינים על חברי המועצה חברי המועצה שאינם עובדי המדינה, דינם כדין עובדי המדינה לעניין חיקוקים אלה:
- (1) חוק שירות הציבור (מתנות), התשי"ט-1979;
 - (2) חוק העונשין, התשל"ז-1977 – העבירות הנוגעות לעובדי הציבור;
 - (3) פקודת הנזיקין [נוסח חדש];
 - (4) חוק שירות הציבור (הגבלות לאחר פרישה), התשכ"ט-1969.
33. תפקידי המועצה אלה תפקידי המועצה:
- (1) לייצג לשר בעניינים הנוגעים לשירות האזרחי, לרבות מדיניות כללית ועקרונות השירות האזרחי;
 - (2) לדון מעת לעת, בסדרי עדיפויות ממלכתיים, בתחומי הפעילות של השירות האזרחי-לאומי, ועל חלוקת המשאבים, כפי שהובאו בפניה בידי הרשות, ולייעץ לשר לגביהם, לצורך הבאתם לאישור הממשלה, בהתאם לסעיף 38;

- (3) לבחון יעדים רב-שנתיים של הרשות, ותוכניותיה לביצועם, כפי שתעביר לה הרשות, ולייעץ בעניין לשר, בהתאם לסעיף 39(א);
- (4) לדון בתכנית הפעילות השנתית של הרשות, כפי שתעביר לה הרשות, ולייעץ בעניין לשר, בהתאם לסעיף 39(ב);
- (5) לייעץ בעניין הרחבת תחומי שירות לאומי או שירות אזרחי-חברתי בהתאם לסעיף 5(ב);
- (6) לעקוב אחר יישום המדיניות וביצוע תוכנית הפעילות השנתית;
- (7) לייעץ לרשות בקביעת כללים ואמות מידה לאישור ולהקצאת תקני מתנדבים או להגבלתם, בכל הנוגע לגופים מפעילים שאינם רשות ציבורית;
- (8) לייעץ למנהל בכתב, לפי בקשתו, בעניין אישור או ביטול אישור לגופים מפעילים אשר מתעורר החשש כי אינם עומדים בתנאים שנקבעו, לפי סעיף 65(ג);
- (9) לייעץ לשר בבואו ליזום תיקון לחוק זה או התקנת תקנות לפיו, ואולם לא הסתיים הליך ההיוועצות עם המועצה בתוך 90 ימים מיום שפנה אליה השר בעניין, יראו כאילו קוימה חובת ההיוועצות עם המועצה;
- (10) לייעץ לשר או למנהל בכל נושא הנוגע למדיניות בתחום שירות אזרחי, ובכל עניין הנוגע לביצוע חוק זה, בין ביוזמת המועצה ובין לפי בקשת השר או המנהל.
34. (א) לשם ביצוע ותפקידיה רשאית המועצה לבקש מהרשות, דוחות, לרבות דוחות תקציביים, וסקירות על הפעולה השוטפת של הרשות.
- (ב) הרשות תעביר למועצה לפי בקשה כאמור בסעיף קטן (א), את הדוחות או הסקירות, לפי העניין, בתוך 90 ימים.

פרק ה': הרשות לשירות אזרחי

35. הרשות לשירות אזרחי מוקמת בזה הרשות לשירות אזרחי; הרשות תפעל לפי הוראות חוק זה במסגרת מדיניות הממשלה ובכפוף להחלטות השר.
36. (א) הממשלה תמנה, לפי הצעת השר, את מנהל הרשות.
- (ב) מנהל הרשות יהיה עובד המדינה והוא ממונה על ביצוע תפקידי הרשות.
- (ג) מנהל הרשות יהיה כפוף במשרתו לשר.
37. (א) אלה תפקידי הרשות:

- (1) לווסת את חלוקת המשאבים ובכלל זה להקצות את תקני השירות האזרחי-לאומי-חברתי, בהתאם לסדרי עדיפויות ממלכתיים בתחום השירות האזרחי, כפי שייקבעו מעת לעת על-ידי הממשלה, בהתאם להוראות סעיף 38;
- (2) להגיש למועצה הצעות ליעדים הרב-שנתיים של הרשות ותוכניותיה לביצועם, בהתאם להוראות סעיף 39(א);
- (3) לבצע את תוכניות הפעולה השנתיות כפי שאושרו על ידי השר, בהתאם להוראות סעיף 39(ב);
- (4) לבצע מעקב, בקרה ופיקוח על הפעילות בתחום השירות האזרחי, על הגופים המוכרים, הגופים המכשירים, הגופים המפעילים ועל המתנדבים;

- (5) לפקח על מתן תנאי השירות והזכויות למתנדבים, במהלך השירות ולאחריו;
- (6) ליוזם את הפעולות הנדרשות לצורך העמקת הידע, עידוד וחיוזוק המודעות והרחבת המעורבות הציבורית בשירות האזרחי;
- (7) להגיש דוחות למועצה בעניינים ובמועדים שתקבע המועצה, בהתאם להוראות סעיף 34;
- (8) להמליץ לשר על הכרה, ביטול הכרה, התליית הכרה ומתן תנאים בהכרה של גופים מוכרים בהתאם לסעיפים 54, 55 ו-57;
- (9) לטפל בבקשות שהוגשו בידי גופים מפעילים, בהתאם להוראות סעיף 66;
- (10) לגבש תכנית הכשרה כמפורט בסעיף 12 ובהתאם, להנחות את הגופים המכשירים, הגופים המוכרים והגופים המפעילים בדבר ההכשרה הנדרשת למתנדבי השירות האזרחי, ולפקח על ביצועה;
- (11) לגבש תוכנית להפעלת מתנדבי שירות אזרחי במצבי חירום בכפוף לכל דין, ולהיות אחראית לביצועה והכל בתיאום עם הגורמים הנוגעים בדבר;
- (12) להמליץ לשר, לאחר התייעצות עם המועצה, על מבחנים ואמות מידה לאישור, הקצאת או הגבלת תקנים להפעלת מתנדבים בגופים מפעילים שאינם רשות ציבורית, לרבות בקביעת תעריף, בשים לב, בין היתר, לסדרי העדיפויות שנקבעו על-ידי הממשלה לפי סעיף 38, אם ראה צורך בכך;
- (13) לעשות כל פעולה אחרת הדרושה לקידום השירות האזרחי, בכפוף להוראות כל דין, ובהתאם להנחיות הממשלה והשר.
- (ב) לרשות יהיו כל הסמכויות הדרושות לביצוע תפקידיה לפי חוק זה ובכפוף לכל דין.
38. (א) אחת לחמש שנים, לכל הפחות, תעביר הרשות למועצה הצעה לקביעת סדרי העדיפויות הממלכתיים של השירות האזרחי, ושל חלוקת המשאבים בהתאם לכך.
- (ב) המועצה תערוך דיון בהצעה לפי סעיף קטן (א) ותעביר המלצותיה לשר.
- (ג) השר יעביר לאישור הממשלה את הצעתו לקביעת סדרי העדיפויות הממלכתיים של השירות האזרחי-לאומי-חברתי.
- (ד) בסעיף זה "סדרי עדיפויות ממלכתיים" – לרבות הגברת שילוב אוכלוסיות בשירות אזרחי, קביעת מכסות להקצאת תקנים להפעלת מתנדבים בתחומי השירות השונים וקביעת אזורים מועדפים לשירות.
39. (א) (1) הרשות תגבש ותעביר למועצה את היעדים הרב-שנתיים ותוכניותיה לביצועם.
- (2) המועצה תקיים דיון בעניין ותעביר המלצותיה לאישורו של השר.
- (3) אישר השר את היעדים והתוכניות כאמור בפסקת משנה (2) – תפעל הרשות לשילובם בתוכניות הפעילות השנתיות שלה הנוגעות לעניין, ולביצועם.
- (ב) (1) הרשות תגבש ותעביר למועצה את תוכנית הפעילות השנתית לשנה הבאה, לא יאוחר מ-1 ביולי של כל שנה.
- (2) המועצה תקיים דיון בתוכנית הפעילות השנתית ותעביר המלצותיה בעניין לאישור השר לא יאוחר מ-1 באוגוסט של כל שנה.

סדרי עדיפויות
ממלכתיים

יעדי ותוכניות הרשות

(6) שם ומספר הטלפון של כל עובד בגוף המוכר האחראי על ליווי מתנדבים, ורשימת המתנדבים אותם מלווה אותו עובד.

(7) דין וחשבון על פעילות המתנדב במסגרת שירותו.

(ב) גוף מוכר ימסור לרשות, לפי דרישתה, דין וחשבון בכל נושא אחר הנוגע לשירות לאומי או שירות אזרחי-חברתי.

(ג) גוף מוכר ימסור לרשות כל מידע חריג ובעל חשיבות שהגיע לידי, אם אותו מידע נוגע לפעילותו של גוף מפעיל או בעניין מתנדב, ויש להניח כי הוא דרוש לרשות לשם ביצוע תפקידיה.

צבא הגנה לישראל יעביר לרשות, לפי בקשתה, אישור כי מועמד להתנדבות בשירות לאומי או בשירות אזרחי-חברתי לא נקרא לשירות סדיר לפי חוק שירות ביטחון.

44. העברת מידע מצבא חגנה לישראל לרשות על מועמד להתנדבות

(א) הוכרז במדינה כולה או בשטח מסוים, על מצב מיוחד בעורף לפי סעיף 9 לחוק ההתגוננות האזרחית, תשי"א-1951¹⁰, או על אירוע אסון המוני כהגדרתו בסעיף 9א לפקודת המשטרה [נוסח חדש], תשל"א-1971¹¹, לפי סעיף 90 לאותה פקודה (להלן - "מצב מיוחד") רשאי השר, בהתייעצות עם הגורם המוסמך להכריז על מצב מיוחד, לפי העניין, להכריז על הפעלת מתנדבי שירות אזרחי בעת מצב מיוחד, אם ראה כי הסיוע לאזרחי המדינה ותושביה מצריך זאת; תוקפה של הכרזה כאמור לא יהיה ארוך יותר מתוקף ההכרזה על מצב מיוחד, אך יכול שיהיה קצר ממנה.

45. הפעלת מתנדבים בעת מצב מיוחד בעורף או בעת אסון המוני

(ב) הכרזת השר על הפעלת מתנדבי שירות אזרחי לאומי בעת מצב מיוחד או הארכתה, תיכנס לתוקפה עם פרסומה ברשומות, ואולם רשאי השר להורות, בהתקיים נסיבות דחופות ומיוחדות, תחול ההכרזה באופן מיד, ובלבד שתפורסם ברשומות סמוך ככל הניתן לאחר שהוכרזה;

(ג) חדלו להתקיים הנסיבות המצריכות זאת, יודיע השר על ביטול תוקף הכרזתו על הפעלת מתנדבי שירות אזרחי לאומי בעת מצב מיוחד;

(ד) הכריז השר על הפעלת מתנדבי שירות אזרחי בעת מצב מיוחד, כאמור בסעיף קטן (א), יחולו הוראות חוק זה בשינויים המפורטים להלן, כולם או חלקם, בהתאם לקביעת המנהל:

(1) הפעלת מתנדב בתחום אחר מתחום ההתנדבות הרגיל בו הוא מתנדב וכן הפעלת מתנדבים בתחומים נוספים שאינם מנויים בסעיף 5, ובלבד שתחום נוסף כאמור נועד לסייע להתמודדות עם המצב המיוחד;

(2) על אף האמור בסעיף 15, יהיו מתנדבי השירות האזרחי רשאים למלא את מקומם או את תפקידיהם של עובדי הגוף המפעיל, ורשאים הם לעסוק בתפקידים שחפעתם בהם אסורה לפי סעיף 15(ג) אם קבע המנהל כי החתמויות עם המצב המיוחד מצריכה זאת; קביעת המנהל כאמור יכול שתחול על תחום התנדבות, אזור התנדבות, גוף מפעיל מסוים, או על התנדבותם של מתנדבים שאושרו לצורך כך;

(3) על אף האמור בסעיף 16(ב)(2) רשאי מתנדב לוותר על תנאי השירות להם הוא זכאי לפי התוספת, כולם או חלקם, לעניין ימי חג, ימי חופשה, הפסקה ושעות הפעלה, בזמן ביצוע התנדבות במסגרת מצב מיוחד; השר רשאי לקבוע תנאים והגבלות לעניין ויתור כאמור.

(4) לשם ביצוע התנדבות במסגרת המצב המיוחד רשאי מתנדב לוותר על זכויותו לדירת שירות לפי סעיף 14(א)(3);

(5) נמשכה הפעלת מתנדב שירות אזרחי בעת מצב מיוחד למעלה משבעה ימים, יחולו הוראות אלה:

¹⁰ סייח תש"א, עמ' 78.
¹¹ סייח תשל"א, עמ' 390.

(3) השר יאשר את תכנית הפעילות השנתית של הרשות לא יאוחר מ- 1 בספטמבר של כל שנה.

(א) בסעיף זה "מתנדב" – לרבות מועמד להתנדבות.

40. סמכות המנהל לעניין מתנדבים בשירות לאומי ובשירות אזרחי-חברתי

(ב) המנהל רשאי, אם ראה בכך צורך, לשנות החלטה של גוף מוכר או גוף מפעיל, לרבות בעניין קבלה לשירות, אי קבלה לשירות או הוצאה מהשירות של מתנדב בשירות לאומי או בשירות אזרחי-חברתי, ובלבד שלא ישנה החלטה כאמור, אלא לאחר שנתן למתנדב, לגוף המוכר ולגוף המפעיל הנוגעים להחלטה, הזדמנות להשמיע את טענותיהם.

(ג) בקבלת החלטה בעניין קבלה, אי-קבלה או הוצאה מהשירות של מתנדב בשירות לאומי או בשירות אזרחי-חברתי, רשאי המנהל להתחשב, בין היתר, בשיקולים מערכתיים או בשיקולים הנוגעים להתנהגות המתנדב, עברו הפלילי, למצבו הרפואי ולהתאמתו לשירות, ובשיקולים אחרים לפי העניין.

(ד) השר רשאי לקבוע הוראות לעניין קבלת ההחלטה האמורה בסעיף זה ובכלל זה סייגים להפעלת סמכותו של המנהל לפי סעיף זה.

41. קביעת תעריף (א) גוף מפעיל ישלם לגוף מוכר את התעריף להפעלת מתנדב בשירות אזרחי-חברתי או בשירות לאומי;

(ב) השר, בהסכמת שר האוצר, יקבע את רכיבי התעריף ואת שיעוריהם.

(ג) השר, בהסכמת שר האוצר, רשאי לקבוע תעריפים שונים בהתחשב במאפייני הגוף המפעיל, המתנדב ובתנאי השירות.

(ד) השר יפרסם ברשומות ובאתר האינטרנט של המשרד הודעה בדבר רכיבי התעריף ושיעוריהם.

(ה) המנהל יעדכן את רכיבי התעריף הקבועים בסעיפים (ב), לפי שיעור השינוי של המדד החדש לעומת המדד היסודי אלא אם קבע השר כללים אחרים בעניין;

בסעיף זה "המדד החדש", "המדד היסודי" – כפי שיקבע בתקנות;

(ו) המנהל יפרסם ברשומות ובאתר האינטרנט של המשרד הודעה בדבר הסכומים המעודכנים כאמור.

42. היעדרות מתנדב משירות מבלי לגרוע מהאמור בסעיף 16(ב) רשאי המנהל לקבוע הוראות לעניין זכותו של מתנדב להיעדר משירות עקב לימודים, מנהגי דת ומקרים מיוחדים המצדיקים זאת.

43. דיווחים לרשות (א) גוף מוכר ימסור לרשות, במועד ובאופן שיקבע השר, דין וחשבון בנושאים אלה:

(1) מועד התחלת השירות וסיום השירות של מתנדב שהפנה לגוף מפעיל, לרבות הפסקת שירות של מתנדב;

(2) לענין מתנדב שהפסיק את השירות – מספר ימי החופשה ומספר ימי המחלה שניצל המתנדב בתקופת שירותו;

(3) הגוף המפעיל בו משרת המתנדב והמקום בו מתבצע השירות;

(4) רשימת הגופים המפעילים אליהם הפנה הגוף המוכר מתנדבים ומספר המתנדבים שהופנו אל כל גוף מפעיל;

(5) פרטיהם האישיים של מתנדבים;

(א) הייתה המדינה הגוף המפעיל של המתנדב - תמשיך המדינה לשלם את התעריף שלפי סעיף 41, בגין הפעלת המתנדב גם בעת מצב מיוחד; לעניין זה "המדינה" - לרבות גוף נתמך לעניין אותו תקן לפי סעיף 10.

(ב) לא הייתה המדינה הגוף המפעיל, יחדל הגוף המפעיל לשלם לגוף המוכר את התעריף שלפי סעיף 41, ואוצר המדינה, ישפה את הגוף המוכר בגין סכומי התעריף בהם אין הגוף המפעיל חייב בעד הפעלת המתנדב בעת המצב המיוחד; השר יקבע את אופן ביצוע ההסדרים לפי סעיף זה.

(ה) מבלי לגרוע מהאמור בסעיפים קטנים (א) עד (ד), רשאי השר לקבוע בתקנות הוראות מיוחדות באשר לאופן הפעלת מתנדבי שירות אזרחי, בעת מצב מיוחד, בעניינים המפורטים להלן:

(1) קביעת דרכי אישור הפעלת מתנדבים בידי גופים שאינם גופים מפעילים או הפעלת מתנדבים בידי גופים מפעילים, בתנאים מקלים לעומת תנאי האישור הנדרשים מאת גוף המבקש לשמש כגוף מפעיל כהגדרתם לפי סעיף 66

(2) כללים בדבר אופן השלמות ימי התנדבות שבהם לא שירת מתנדב עקב הכרזה על מצב מיוחד, ובכלל זה הוראות לעניין מקרים בהם יינתן למתנדב פטור מחובת השלמות ימי שירות כאמור.

(ו) ההסדרים וההוראות שלפי סעיף זה, למעט סעיפים (5) ו- (ה)(2), יחולו על מתנדב שנתן הסכמתו המפורטת בכתב לשינוי באופן ביצוע התנדבותו, כולה או חלקה, לפי סעיף זה, בסמוך למועד ההכרזה על המצב המיוחד; המתנדב יהיה רשאי לחזור בו מהסכמתו לשינוי ההתנדבות, כולה או חלקה בכל עת, ויימסר לו המידע הדרוש בדבר האפשרויות העומדות לו לפי סעיף זה; השר רשאי לקבוע את צורת מסירת המידע למתנדב לפי סעיף זה.

(ז) פעילותו של מתנדב בעת מצב מיוחד בהתאם להוראות סעיף זה, תחשב לחלק מתקופת ההתנדבות לכל דבר ועניין;

(ח) לא יותקנו תקנות לפי סעיף זה ולא יופעלו ההסדרים והסמכויות שנקבעו מכוחו, אלא במידה שההתמודדות עם המצב המיוחד והסיוע לאזרחי המדינה ותושביה מצריכים זאת, ובהתחשב בצרכי המתנדב, שלומו ובטובתו.

הסמכת מפקחים

46.

(א) השר רשאי להסמיק, מבין עובדי הרשות, מפקחים בסמכויות לפי חוק זה, כולן או חלקן, ובלבד שלא יוסמך מפקח, אלא אם כן התקיימו בו כל אלה:

(1) משטרת ישראל חודיעה, לא יאוחר משלושה חודשים מפנייתו של השר אליה, כי היא אינה מתנגדת להסמכתו מטעמים של ביטחון הציבור, לרבות בשל עברו הפלילי;

(2) הוא קיבל הכשרה מתאימה בתחום הסמכויות שיהיו נתונות לו לפי חוק זה, כפי שהורה השר בהסמכת השר לביטחון פנים;

(3) הוא עומד בתנאי כשירות נוספים, ככל שהורה השר.

(ב) שמות המפקחים שהוסמכו יפורסמו באתר האינטרנט של הרשות.

(ג) מפקח שהוקנו לו סמכויות לפי חוק זה, מוסמך להפעיל את סמכויותיו לפי סעיף זה גם באזור.

סמכויות מפקח

47.

(א) לשם פיקוח על ביצוע חוק זה וכל חוק אחר שנמצא בטיפול של הרשות, רשאי מפקח, לאחר שהזדהה לפי סעיף 48

(1) לדרוש מכל בעל תפקיד בגוף מוכר או בגוף מפעיל, וכן מכל מתנדב למסור לו כל ידיעה, או מסמך הדרושים לו לצורך פיקוח על ביצוע הוראות חוק זה ועל הוראות כל חיקוק אחר הנוגע לשירות אזרחי;

(2) (א) להיכנס למשרדי כל גוף מוכר או גוף מפעיל, ולעיין בכל מסמך הדרוש לו לצורך פיקוח על ביצוע הוראות חוק זה ועל הוראות כל חיקוק אחר הנוגע לשירות אזרחי;

(ב) היו המשרדים משמשים למגורים - לא יכנס אליהם המפקח אלא בזמן סביר שתואם עם מנהל המקום ובהיעדר מנהל - בתיאום עם כל הדיירים, או לפי צו של בית משפט;

(3) להיכנס לכל דירת שירות, בכפוף לקבלת הסכמת כל המתנדבים המתגוררים בה, ובזמן סביר שתואם עימם, וכן בתיאום עם עובד הגוף המוכר או הגוף המפעיל המחזיק בדירה, לצורך בדיקת התאמת הדירה לכללים שנקבעו לגבי מגורי המתנדבים.

(ב) בסעיף זה "מסמך" - לרבות פלט, כהגדרתו בחוק המחשבים, התשנ"ה-1995.¹²

(ג) לא יימסר מידע לפי סעיף זה אם מסירתו אסורה לפי כל דין.

(ד) אין בהוראות סעיף זה כדי לגרוע מחוק הגנת הפרטיות, תשמ"א-1981.¹³

מפקח לא יעשה שימוש בסמכויות הנתונות לו לפי חוק זה, אלא בהתקיים כל אלה:

(1) הוא בעת מילוי תפקידו;

(2) יש בידו תעודה החתומה בידי המנהל, המעידה על תפקידו ועל סמכויותיו, שאותה יציג על פי דרישה.

(א) מפקח רשאי להפעיל את סמכויותיו לפי חוק זה כלפי המדינה ומוסדותיה.

(ב) על אף הוראות סעיף קטן (א), לא יעשה מפקח שימוש בסמכויותיו לפי סעיף 47 כלפי מערכת הביטחון, אלא לאחר שעבר התאמה ביטחונית כמשמעותה בסעיף 15 לחוק שירות הביטחון הכללי, התשס"ב-2002.¹⁴

(ג) השר, בהסכמת השר האחראי, יקבע בנהלים, תנאים לשימוש בסמכויות לפי סעיף 47 כלפי מערכת הביטחון, בשים לב לטעמים של ביטחון המדינה, שלום הציבור וביטחונו.

(ד) הוראות סעיף קטן (ג) יחולו גם על שינוי התנאים שנקבעו לפי אותו סעיף קטן.

(ה) בסעיף זה -

"מערכת הביטחון" - כל אחד מאלה:

(1) משרד הביטחון ויחידות הסמך שלו;

(2) יחידות ויחידות סמך של משרד ראש הממשלה, שעיקר פעילותן בתחום ביטחון המדינה;

(3) משטרת ישראל, שירות בתי הסוהר והרשות להגנה על עדים

"השר האחראי" - כמפורט להלן, לפי העניין:

¹² ס"ח התשנ"ה, עמ' 366.
¹³ ס"ח תשמ"א, עמ' 128.
¹⁴ ס"ח התשס"ב, עמ' 179.

- (1) לעניין הגופים המנויים בפסקה (1) להגדרה "מערכת הביטחון" – שר הביטחון;
- (2) לעניין הגופים המנויים בפסקה (2) להגדרה "מערכת הביטחון" – ראש הממשלה;
- (3) לעניין הגופים המנויים בפסקה (3) להגדרה "מערכת הביטחון" – השר לביטחון פנים.

50. נהלים ראשונים לעניין תחולה על מערכת הביטחון
נהלים ראשונים לפי סעיף 49(ג) ייקבעו בידי השר, בהסכמת השר האחראי, כהגדרתו באותו סעיף, בתוך 180 ימים מיום תחילתו של חוק זה.
51. תקציב הרשות
תקציב הרשות ייקבע בחוק התקציב בתחום פעולה תקציבי נפרד כמשמעותו בחוק יסודות התקציב, התשמ"ה - 1985.¹⁵ הממונה על תחום פעולה תקציבי זה, לעניין החוק האמור, יהיה המנהל.
52. עסקאות הרשות
מנהל הרשות, מורשה, יחיד עם חשב הרשות או חשב המשרד שאליו תשתייך הרשות, לייצג את הממשלה בעסקאות כאמור בסעיפים 4, 5 לחוק נכסי המדינה, תשי"א-1951,¹⁶ למעט עסקאות במקרקעין, ולחתום בשם המדינה על מסמכים הנוגעים לעסקאות כאמור.

פרק ו': גוף מוכר וגוף מפעיל

סימן א': גוף מוכר

53. (א) תפקידים של הגופים המוכרים הוא לבצע את המוטל עליהם לפי חוק זה על מנת לאפשר למי שמתקיים בו האמור בסעיף קטן 3(א) (1) לשרת בשירות לאומי או בשירות אזרחי-חברתי, בכפוף להוראות חוק זה.

(ב) אלה תפקידי גוף מוכר :

- (1) איתור מועמדים להתנדבות בשירות לאומי או בשירות אזרחי-חברתי;
- (2) הבטחת התקיימות התנאים הקבועים בסעיף 3 לגבי מתנדבים המתקבלים לשירות לאומי או לשירות אזרחי-חברתי;
- (3) מיון מבקשים להתנדב בשירות לאומי או בשירות אזרחי-חברתי לגופים המפעילים השונים;
- (4) איתור גופים מפעילים, בדיקה כי ניתן להם אישור כגוף מפעיל לפי סעיף 66, והתקשרות עמם בהסכם להפעלת מתנדבי שירות לאומי או שירות אזרחי-חברתי;
- (5) התקשרות בהסכם עם מתנדבים שהופנו על ידו לגופים מפעילים;
- (6) ליווי מקצועי מתנדבים במהלך תקופת השירות;
- (7) ביצוע בדיקות לבחינת קיומם של זכויות ותנאי השירות למתנדב ולבחינת פעולתו התקינה של שירות לאומי או שירות אזרחי-חברתי על ידי הגופים המפעילים ובכלל זה בדיקות לעניין הבטחת קיומן של הוראות סעיפים 8(ג) ו- (ד), 11(ד), 13, 15, 16(ב), 64(א) (2) ו-65(ג);
- (8) ביצוע בדיקות להבטחת תנאי השירות של מתנדבים בשירות לאומי או בשירות אזרחי-חברתי המשרתים מחוץ לישראל ולאזור לפי סעיף 7(ב);

¹⁵ ס"ח התשמ"ה, עמ' 60.
¹⁶ ס"ח תשי"א, עמ' 52.

(6) נושא משרה במבקש ההכרה או הגוף מבקש ההכרה לא הורשעו בעבירה שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה אין הם ראויים לשמש נושאי משרה בגוף מוכר או כגוף מוכר, לפי העניין, ולא תלויים ועומדים נגדם הליכים פליליים בשל חשד לביצוע עבירה כאמור; לעניין זה, "נושא משרה" – מנהל כללי, משנה למנהל הכללי, סגן מנהל כללי, כל ממלא תפקיד כאמור בחברה אף אם תוארו שונה, חבר הוועד בעמותה כמשמעותו בחוק העמותות, התשי"מ-1980²⁰ ודירקטור בחברה לתועלת הציבור כמשמעותה בחוק החברות, התשנ"ט-1999²¹;

(7) הגוף המוכר הצהיר כי הוא אינו עוסק ולא יעסוק בפעילות הנחשבת לתעמולת בחירות.

(8) נתקיימו בגוף התנאים להכרה שקבע השר בהתאם להוראות סעיף קטן (ב).

(ב) השר רשאי לקבוע כללים ותנאים נוספים להכרה בגוף מוכר, וכן אמות מידה למילוי תפקידיו, בין היתר בנושאים אלה:

- (1) דרכי הגשת בקשה להכרה;
- (2) משך ההכרה וכללים בדבר הגשת בקשה לחידושה;
- (3) ערבויות שעל גוף מוכר להמציא לשם הבטחת מילוי תנאי ההכרה ושמירת זכויות מתנדבים, והדרכים והאופן שבו ניתן יהיה לחלטן כולן או חלקן;
- (4) תנאים וחוראות לענין מסירת מידע לרשות ולענין אבטחת המידע שבידי התאגיד וסודיות המידע.

55. תנאים בהכרה
מצא השר, בכל עת, לאחר קבלת חוות דעתה של הרשות, כי יש צורך לקבוע תנאים נוספים לפעילותו של גוף מוכר, רשאי הוא לקבוע את התנאים, ולהורות על קיומם במהלך תקופת ההכרה, כולה או חלקה, וכן רשאי הוא, אם מצא כי הדבר דרוש בשל שינוי הנסיבות, לגרוע מהתנאים או לשנותם.

56. הפסקת פעילות
(א) החליט גוף מוכר להפסיק את פעילותו בהפניית מתנדבים לשירות לאומי ולשירות אזרחי-חברתי, ימסור על כך הודעה בכתב לרשות שישה חודשים לפחות לפני המועד שקבע לסיום פעילותו כאמור.

(ב) מבלי לגרוע מהאמור בסעיף קטן (א) יודיע גוף מוכר לרשות שלושה חודשים לפחות לפני מועד סיום פעילותו, על ההסדרים שגובשו לביצוע חובותיו לפי חוק זה, לאחר סיום פעילותו.

(ג) הודעה על הפסקת פעילות של גוף מוכר לפי סעיף קטן (א) תפורסם באתר האינטרנט של הרשות.

57. ביטול הכרה, הגבלתה או התלייתה
(א) השר רשאי, לבטל הכרה שניתנה לגוף מוכר, להגבילה או להתלותה, לפי העניין, לאחר קבלת חוות דעתה של הרשות ולאחר שנתן לגוף מוכר הזדמנות להשמיע את טענותיו, אם מצא שהתקיים אחד מאלה:

- (1) הגוף המוכר הפר הוראה לפי חוק זה;
- (2) חדל להתקיים תנאי מן התנאים למתן ההכרה;
- (3) הופר תנאי מן התנאים בהכרה;
- (4) ההכרה ניתנה על יסוד מידע כוזב או שגוי.

²⁰ ס"ח תשי"מ, עמ' 210
²¹ ס"ח תשנ"ט, עמ' 189

- (9) מתן הכשרה למתנדבים לפי סעיף 12 ;
- (10) תשלום דמי כיס והחזרי הנסיעות למתנדבים בהתאם להוראות סעיף 14 ;
- (11) תשלום דמי הביטוח הלאומי בעד המתנדבים בהתאם להוראות סעיף 14 ;
- (12) חתימה על הסכם עם גוף מפעיל ועל הסכם עם מתנדב לפי סעיף 60 ;
- (13) קבלת הצהרת מתנדב ודיווח מאת גוף מפעיל בדבר ניגוד עניינים הנובע מקרבת משפחה בין המתנדב לבין עובד מעובדי הגוף המפעיל, כאמור בסעיף 65 ;
- (14) דיווח לרשות בדבר כל ניגוד עניינים כאמור בסעיף 65(א), בתוך שבועיים מיום שנודע לו דבר קיומו ;
- (15) דיווח לרשות לפי הוראות סעיף 43 ;
- (16) כל תפקיד אחר שיטיל עליו המנהל בקשר למילוי תפקידיו לפי חוק זה, לרבות לענין בדיקת מתן זכויות למתנדבים ובדיקת מילוי הוראה מהוראות חוק זה על ידי גופים מפעילים.
54. (א) השר רשאי, לאחר קבלת חוות דעתה של הרשות, להכיר בגוף מוכר, אם מצא כי מתקיימים בו כל אלה :
- (1) אין במטרותיו או במעשיו של מבקש ההכרה אחד מאלה :
- (1) שלילת קיומה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית ;
- (2) תמיכה במאבק מזוין או במעשה טרור, של אויב או של ארגון טרור, נגד מדינת ישראל ;
- (3) הסתה לגזענות, לאלימות או לטרור ;
- (2) מבקש ההכרה הוא עמותת רשומה אצל רשם העמותות, כמשמעותה, בחוק העמותות תשי"ב-1980,¹⁷ או חברה לתועלת הציבור כהגדרה בחוק החברות תשנ"ט-1999,¹⁸ של שבעה חברים לפחות שרוב חבריהם אינם קרובי משפחה, המקיימות את הוראות הדין התאגידי החל עליה, והקיימות ופועלות למטרה ציבורית, ונכסיה והכנסותיה משמשים להשגת המטרה בלבד ; לענין סעיף זה יראו מי שהגיש אישור כי הוא מוסד ציבורי לפי סעיף 46 לפקודת מס הכנסה¹⁹ כאילו עמד בתנאי סעיף קטן זה ;
- (3) עיקר עיסוקו של מבקש ההכרה בהפניית מתנדבים לשירות הלאומי או לשירות האזרחי-חברתי ;
- (4) למבקש ההכרה היכולת הכלכלית למלא לאורך זמן את תפקידיו לפי חוק זה, ברמה מקצועית נאותה על פי אמות מידה שקבע השר ;
- (5) תוך פרק זמן שיקבע השר יהיה מספר המתנדבים שחפנה הגוף המוכר לגופים מפעילים, לפחות כמספר שקבע השר ;

¹⁷ ס"ח תשי"ב, עמ' 983.

¹⁸ ס"ח תשנ"ט, עמ' 189.

¹⁹ ס"ח התשכ"א, עמ' 120.

(ב) חשר לא יבטל הכרה ולא יתלה אותה לפי חוראות פסקאות (א)(1) עד (א)(3), אלא לאחר שדרש מהגוף המוכר לקיים את התנאי או ההוראה שחדלו להתקיים או שהופרו, כאמור באותו סעיף קטן, באופן ובתוך המועד שהורה, והגוף המוכר לא עשה כן; חוראות סעיף קטן זה לא יחולו במקרה שבו לא ניתן לקיים את התנאי או ההוראה שחדלו להתקיים או שהופרו,

חל שינוי בפרט מהפרטים שמסר גוף מוכר או מבקש הכרה, לפי העניין, לפי סעיף 54, יודיע על כך לשר בתוך 30 ימים מיום שנודע לו על השינוי, ויצרף את המסמכים הנוגעים לעניין. 58. הודעה על שינוי פרטים

נודע לגוף מוכר שאחד התנאים המנויים בחוק חדל להתקיים בגוף מפעיל או במתנדב, או כי גוף מפעיל או מתנדב אינם מקיימים חוראה מהחוראות חוק זה – יודיע על כך למנהל בתוך זמן סביר, בהתחשב בנסיבות העניין. 59. דיווח על אי עמידה בתנאים

(א) גוף מוכר יערוך הסכם התקשרות בכתב עם גוף מפעיל אשר יסדיר את היחסים ביניהם; בהסכם כאמור יפורטו, בין השאר, עניינים אלה: 60. הסכמי התקשרות

(1) כתובתם ומספרי טלפון של הגוף המפעיל ושל מקומות השירות בהם יבצעו המתנדבים את שירות לאומי או שירות אזרחי-חברתי;

(2) תיאור התפקידים שבהם יופעלו המתנדבים בגוף המפעיל;

(3) התחום שבו יבוצע שירות לאומי או שירות אזרחי-חברתי, כמשמעותו בסעיף 5 לחוק;

(4) התחייבות הגוף המפעיל למילוי חובותיו כלפי המתנדבים לפי כל דין;

(5) התחייבות הגוף המפעיל כי הפעלת המתנדבים במסגרת פעילותו אינה נעשית באמצעות או אצל אחר;

(6) התחייבות הגוף המפעיל לדווח לגוף המוכר ולרשות בדבר קרבה משפחתית בין עובד הגוף המפעיל לבין מתנדב או מועמד להתנדבות באותו הגוף;

(7) התחייבויות הגוף המפעיל כלפי הגוף המוכר לאפשר בקרה ובדיקת קיום חוראות שלפי חוק זה בידי הגוף המפעיל.

(ב) גוף מוכר יערוך הסכם התקשרות בכתב עם מתנדב אשר יסדיר את היחסים ביניהם. בהסכם זה יפורטו, בין השאר, עניינים אלה:

(1) כתובתם ומספרי הטלפון של הגוף המפעיל ושל מקום ביצוע השירות;

(2) תיאור התפקיד בו יופעל המתנדב;

(3) תאריך תחילת השירות ותקופת השירות של המתנדב;

(4) תנאי השירות של המתנדב לפי סעיף 14;

(5) זכויות המתנדב לפי סעיף 16(ב);

(6) פרטי חשבון הבנק של המתנדב, אליו יועברו התשלומים להם יהיה זכאי המתנדב;

(7) שם הרכז מטעם הגוף המוכר שיטפל בענייניו של המתנדב ודרכי התקשורת עימו;

(8) הצהרת המתנדב בדבר קרבה משפחתית שלו לעובד מעובדי הגוף המפעיל.

(ג) גוף מוכר ימסור לגוף המפעיל ולמתנדב, עותק מההסכם עליו חתמו בתכוף לאחר חתימתו.

61. סמכות גוף מוכר לעניין (א) גוף מוכר רשאי לסרב לקבל פונה להתנדבות בשירות הלאומי או לשירות האזרחי-חברתי, או להפסיק שירותו של מתנדב, לאחר ששקל, בין היתר, את האפשרויות הקיימות להפעלת מתנדב, התנהגות המתנדב, עברו הפלילי, מצבו הרפואי, התאמתו לשירות.

(ב) מתנדב הרואה עצמו נפגע מהחלטתו של גוף מוכר רשאי לבקש מהמנהל להפעיל את סמכותו לפי סעיף 40(ב).

62. החלטות גוף מוכר החלטות של גוף מוכר ביחס למתנדבים לפי חוק זה, יתקבלו ללא משוא פנים, בתום לב, הגיונות, שוויון וללא אפליה.

63. ביקורת מבקר המדינה גוף מוכר הוא גוף מבוקר כמשמעותו בסעיף 69(6) לחוק מבקר המדינה, תשי"ח-1958.²²

סימן ב': גוף מפעיל

64. תפקיד וחובות גוף מפעיל (א) אלה תפקידיו של גוף מפעיל:

(1) הפעלת מתנדבי השירות האזרחי לפי הוראות חוק זה; לעניין שירות לאומי או שירות אזרחי-חברתי - בהתאם להסכם שנחתם עם גוף מוכר לפי סעיף 60 ולעניין מתנדב בשירות אזרחי לפי חוק דחיית שירות - לפי הסכם שנחתם עם הרשות;

(2) מתן הכשרה מקצועית מיוחדת למתנדב בשירות אזרחי, הדרושה לו לשם מילוי תפקידו;

(3) דיווח לגוף מוכר, מעת לעת, בכל ענין הקשור לתפקוד המתנדב ורווחתו בגוף המפעיל שהפנה אליו גוף מוכר, לפי הסכם שנחתם בין הגוף המוכר לגוף המפעיל, בהתאם לסעיף 60;

(4) דיווח לרשות, לפי דרישתה, בכל ענין הנוגע להוראות חוק זה.

(5) לא יופעל מתנדב בשירות אזרחי בכל פעילות מפלגתית, במישור או בעקיפין;

(ב) גוף מפעיל ימלא חובותיו כלפי מתנדב בהתאם להוראות שלפי חוק זה.

65. (א) גוף מפעיל לא יקבל לשירות מתנדב אם התקיים בו אחד מאלה:

(1) השירות עלול להביא ליחסי כפיפות או לקשרי עבודה בינו לבין קרוב משפחתו, באותו גוף מפעיל;

(2) השירות עלול להביא לניגוד עניינים של עובד בגוף המפעיל, בשל קירבה משפחתית של אותו עובד למתנדב.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), רשאי המנהל ליתן היתר להפעלת מתנדב עם קירבת משפחה, ורשאי הוא להתנות היתר כאמור בתנאים.

(ג) גוף מפעיל ידווח לגוף מוכר על כל קרבת משפחה כאמור בסעיף קטן (א).

66. אישור גוף מפעיל (א) חמנהל או מי שהוא הסמיך לכך, רשאי לאשר גוף מפעיל, אם מצא כי מתקיימים בו כל אלה:

(1) אין במטרותיו או במעשיו של מבקש האישור אחד מאלה:

(1) שלילת קיומה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית.

(2) תמיכה במאבק מזוין או במעשה טרור, של אויב או של ארגון טרור, נגד מדינת ישראל.

²² ס"ח חתש"ח, עמ' 92

(3) הסתה לגזענות, לאלימות או לטרור.

(2) הפעילות שיבצעו המתנדבים אצל מבקש האישור תהיה באחד התחומים המנויים בסעיף 5 לחוק.

(3) מבקש האישור הוא אחד מאלה:

(1) רשות ציבורית;

(2) תאגיד של שבעה לפחות שרוב חבריו אינם קרובי משפחה, או הקדש שמרבית נאמניו אינם קרובי משפחה, המקיים את הוראות הדין התאגידי שחל עליו, והקיים ופועל למטרה ציבורית, ונכסיו והכנסותיו משמשים להשגת המטרה בלבד;

לעניין סעיף זה יראו מי שהגיש אישור כי הוא מוסד ציבורי לפי סעיף 46 לפקודת מס הכנסה²³ כאילו עמד בתנאי סעיף קטן זה;

(4) הוא אינו מפלגה, כמשמעותה בסעיף 1 לחוק המפלגות, תשנ"ב-1992.²⁴

(5) הגוף המפעיל הצהיר כי הוא אינו עוסק ולא יעסוק בפעילות הנחשבת לתעמולת בחירות;

(ב) השר רשאי לקבוע תנאים נוספים לאישור גוף מפעיל וכן אמות מידה למילוי תפקידיו, לרבות בהתחשב בסוגו ובתחום פעילותו, בין היתר, בעניינים אלה:

(1) היחס בין היקף הפעילות בתחומי שירות לאומי ושירות אזרחי-חברתי כהגדרתם בסעיף 5 לבין כלל הפעילות הציבורית של הגוף;

(2) מספר המועסקים בגוף המפעיל, מספר הפעילים בו ומספר מקבלי השירות בו;

(3) שיעור שכרם של נושאי משרה בגוף המפעיל, בהתחשב במאפיינים שונים של אותו גוף, לרבות מחזור כספי, היקף מקבלי השירות בו;

(4) הוראות לעניין תקופת תוקפו של אישור גוף מפעיל;

(5) תנאים לעניין מספר מתנדבים שגוף מפעיל רשאי להפעיל.

(ג) היה למנהל ספק אם גוף המבקש להיות גוף מפעיל עומד בתנאים שנקבעו לאישורו כגוף מפעיל לפי סעיף זה – רשאי הוא להביא את שאלת אישור הגוף המבקש להתייעצות עם המועצה.

67. מצא המנהל, בכל עת, כי יש צורך לקבוע תנאים נוספים באישור גוף מפעיל, לשם הבטחת ביצוע ההתנדבות באופן מיטבי ולשם הבטחת טובת המתנדב, רשאי הוא לקבוע את התנאים ולהורות על קיומם במהלך תקופת האישור וכן רשאי הוא, אם מצא כי הדבר דרוש בשל שינוי הנסיבות, לגרוע מהתנאים או לשנותם.

68. (א) המנהל רשאי, לבטל אישור שניתן לגוף מפעיל או להתלותו, לפי העניין, לאחר שנתן לגוף מפעיל הזדמנות להשמיע את טענותיו, אם מצא שהתקיים אחד מאלה:

(1) הגוף המפעיל הפר הוראה לפי חוק זה;

(2) חדל להתקיים תנאי מן התנאים למתן האישור;

(3) הופר תנאי מהתנאים באישור;

²³ ס"ח התשכ"א, עמ' 120.
²⁴ ס"ח תשנ"ב, עמ' 190.

(4) האישור ניתן על יסוד מידע כוזב או שגוי.

(ב) המנהל לא יבטל אישור ולא יתלה אותו לפי הוראות סעיף קטן (א)(1) או (2), אלא לאחר שדרש מהגוף המפעיל לקיים את התנאי או ההוראה שחזלו להתקיים או שהופרו, כאמור באותו סעיף קטן, באופן ובתוך המועד שהנחה, והגוף המפעיל לא עשה כן; הוראות סעיף קטן זה לא יחולו במקרה שבו לא ניתן לקיים את התנאי או ההוראה שחזלו להתקיים או שהופרו.

הודעה על שינוי פרטים 69. גוף מפעיל יודיע למנהל, בכתב, על כל שינוי בפרט מהפרטים שמסר לפי סעיף 66, בתוך 30 ימים מהשינוי.

פרק ז': הטלת עיצום כספי

עיצום כספי 70. (א) הפר גוף מוכר הוראה מההוראות לפי חוק זה, כמפורט להלן, רשאי המנהל להטיל עליו עיצום כספי לפי הוראות פרק זה, בסכום של 5,000 שקלים חדשים:

(1) לא ביצע את הפעולות הדרושות להבטחת זכויותיו של מתנדב שהופנה לשירות לאומי או שירות אזרחי-חברתי, מחוץ לישראל ולאזור, כפי שנקבע בתקנות לפי סעיף 7(נ)(2);

(2) לא הבטיח את מתן הגמול, ההטבות ותנאי השירות למתנדבים מחוץ לישראל, כפי שנקבע בתקנות לפי סעיף 7(נ)(3);

(3) הפנה מתנדב לבצע שירות לאומי או שירות אזרחי-חברתי בתפקיד שאין להפעיל בו מתנדבי שירות לאומי או שירות חברתי, לפי הוראות סעיף 15(ג);

(4) לא שילם דמי כיס או תחזר הוצאות נסיעה למתנדב בהתאם להוראות לפי סעיף 53(10);

(5) לא שילם דמי ביטוח לאומי בעד מתנדב, בהתאם להוראות לפי סעיף 53(11);

(6) הפר חובה להגיש דוחות ומסמכים לרשות בניגוד להוראות לפי סעיפים 43(א) ו-43(ב);

(7) לא ביצע תפקיד שהטיל עליו המנהל, לעניין בדיקת מתן זכויות למתנדבים ובדיקת מילוי הוראות חוק זה על ידי גופים מפעילים לפי סעיף 16(5);

(8) הפר חובה להודיע לשר על שינוי פרטים בניגוד להוראות לפי סעיף 58;

(9) הפר הוראה מההוראות סעיף 60 כמפורט להלן:

(1) לא ערך הסכם התקשרות בכתב;

(2) לא מסר עותק מהסכם ההתקשרות לגוף מפעיל או למתנדב, לפי העניין.

(10) הפנה מתנדב לשירות לאומי או לשירות אזרחי-חברתי מבלי לקבל הצהרת המתנדב ודיווח מאת הגוף המפעיל לעניין קיומם של יחסי כפיפות או קשרי עבודה בין המתנדב לבין קרוב משפחתו באותו גוף מפעיל ולעניין קיומו של ניגוד עניינים של עובד בגוף המפעיל בשל קרבת משפחה למתנדב כאמור בסעיף 65(א);

(11) קיבל הצהרת העובד או דיווח מאת הגוף המפעיל כי מתקיימים ביניהם יחסי כפיפות או קשרי עבודה בין המתנדב לבין קרובו באותו גוף מפעיל וכי קיים ניגוד עניינים של עובד בגוף המפעיל בשל קרבת משפחה למתנדב כאמור בסעיף 65(א) והוא הפנה את המתנדב לשירות באותו גוף מפעיל מבלי לקבל היתר לכך כאמור בסעיף 65(ב).

(ב) הפר גוף מוכר הוראה מההוראות לפי חוק זה, כמפורט להלן, רשאי המנהל להטיל עליו כפל העיצום הכספי כאמור בסעיף קטן (א):

(1) קיבל לשירות לאומי או לשירות אזרחי-חברתי מתנדב, מבלי שהבטיח כי המתנדב עומד בתנאי מהותניים המפורטים להלן לקבלה לשירות לאומי או לשירות אזרחי-חברתי, בהתאם להוראות סעיף 2)53:

(1) המועמד להתנדבות הוא בטוח הגילאים המצוינים בסעיף 6;

(2) לענין מועמד לשירות לאומי או שירות אזרחי-חברתי – הוא קיבל פטור משירות ביטחון או שלא נקרא לשירות סדיר כאמור בסעיף 3(א)1.

(2) הפנה מונדב לגוף שלא אושר כגוף מפעיל לפי סעיף 4)53;

(ג) לא ציין גוף מוכר פרט מהפרטים שרובה עליו לציין בהסכם ההתקשרות לפי סעיף 60, רשאי המנהל להטיל עליו מחצית העיצום הכספי כאמור בסעיף קטן (א);

71. הודעה על כוונת חיוב (א) היה למנהל יסוד סביר להניח כי גוף מוכר הפר הוראה מההוראות לפי חוק זה, כאמור בסעיף 70, ובכוונתו להטיל עליו עיצום כספי לפי אותו סעיף, ימסור לו הודעה על הכוונה להטיל עליו עיצום כספי (בפרק זה – הודעה על כוונת חיוב).

(ב) בהודעה על כוונת חיוב יציין המנהל בין השאר את אלה:

(1) המעשה או המחדל (בפרק זה – המעשה), המהווה את ההפרה;

(2) סכום העיצום הכספי והתקופה לתשלומו;

(3) זכותו של הגוף המוכר לטעון טענותיו בפני המנהל לפי הוראות סעיף 72;

(4) שיעור התוספת על העיצום הכספי בהפרה נמשכת או בהפרה חוזרת לפי הוראות סעיף 74.

72. זכות טיעון גוף מוכר שנמסרה לו הודעה על כוונת חיוב לפי הוראות סעיף 71 רשאי לטעון טענותיו, בכתב, בפני המנהל, לענין הכוונה להטיל עליו עיצום כספי ולענין סכומו, בתוך 30 ימים ממועד מסירת ההודעה.

73. החלטת המנהל ודרישת חיוב (א) טען הגוף המוכר טענותיו בפני המנהל לפי הוראות סעיף 72, יחליט המנהל, לאחר ששקל את הטענות שנטענו, האם להטיל על המפר עיצום כספי, ורשאי הוא להפחית את סכום העיצום הכספי לפי הוראות סעיף 75.

(ב) (1) החליט המנהל לפי הוראות סעיף קטן (א) להטיל על הגוף המוכר עיצום כספי, ימסור לו דרישה לשלם את העיצום הכספי (להלן – דרישת חיוב), בדרישת החיוב יציין המנהל, בין השאר, את סכום העיצום הכספי המעודכן והתקופה לתשלומו.

(2) החליט המנהל לפי הוראות סעיף קטן (א) שלא להטיל על הגוף המוכר עיצום כספי, ימסור לו הודעה על כך.

(ג) לא ביקש הגוף המוכר לטעון טענותיו לפי הוראות סעיף 72, בתוך 30 ימים מיום שנמסרה לו ההודעה על כוונת חיוב, יראו הודעה זו, בתום 30 הימים האמורים, כדרישת חיוב שנמסרה למפר במועד האמור.

74. הפרה נמשכת והפרה חוזרת (א) בהפרה נמשכת יווסף על העיצום הכספי החלק החמישים שלו לכל יום שבו נמשכת ההפרה.

(ב) בהפרה חוזרת יווסף על העיצום הכספי שניתן היה להטיל בשלה אילו היתה הפרה ראשונה, סכום השווה לעיצום הכספי כאמור; לענין זה, "הפרה חוזרת" – הפרת הוראה מההוראות לפי חוק זה כאמור בסעיף 1, בתוך שנתיים מהפרה קודמת של אותה הוראה שבשלה הוטל על הגוף המוכר עיצום כספי או שבשלה הורשע.

75. סכומים מופחתים (א) המנהל אינו רשאי לחטיל עיצום כספי בסכום הנמוך מהסכומים הקבועים בסימן זה, אלא לפי הוראות סעיף קטן (ב).
- (ב) השר, בהסכמת שר המשפטים, רשאי לקבוע מקרים, נסיבות ושיקולים שבשלהם ניתן יהיה להפחית את סכום העיצום הכספי הקבוע בסימן זה, בשיעורים שיקבע.
76. סכום מעודכן של העיצום (א) העיצום הכספי יהיה לפי סכומו המעודכן ביום מסירת דרישת החיוב, ולגבי גוף מוכר שלא טען טענותיו בפני המנהל כאמור בסעיף 73(ג) – ביום מסירת החודעה על כוונת החיוב; הוגש ערעור לבית משפט לפי סעיף 80, ובית המשפט הורה על עיכוב תשלומו של העיצום הכספי – יהיה העיצום הכספי לפי סכומו המעודכן ביום ההחלטה בערעור.
- (ב) המנהל רשאי לעדכן את סכום העיצום הכספי באחד בינואר בכל שנה (בסעיף קטן זה – יום העדכון), בהתאם לשיעור עליית המדד הידוע ביום העדכון לעומת המדד שהיה ידוע ביום תחילתו של חוק זה; כן רשאי המנהל לעגל את סכום העיצום הכספי לסכום הקרוב שהוא מכפלה של 10 שקלים חדשים; לענין זה, "מדד" – מדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.
- (ג) חודעה על סכום העיצום הכספי המעודכן לפי סעיף קטן (ב), תפורסם ברשומות ובאתר האינטרנט של הרשות.
77. המועד לתשלום העיצום העיצום הכספי ישולם בתוך 30 ימים מיום מסירת דרישת החיוב כאמור בסעיף 73. הכספי
78. הפרשי הצמדה וריבית לא שולם עיצום כספי במועד, ייוספו עליו, לתקופת הפיגור, הפרשי הצמדה וריבית, עד לתשלומו.
79. עיצום כספי ייגבה לאוצר המדינה, ועל גבייתו תחול פקודת המסים (גביה)²⁵.
80. ערעור (א) על דרישת חיוב של המנהל לפי פרק זה ניתן לערער לפני בית משפט השלום, בתוך 30 ימים מיום מסירת הדרישה או ההחלטה למערער.
- (ב) אין בהגשת ערעור לפי סעיף זה, כדי לעכב את תשלום העיצום הכספי שלגביו הוגש, אלא אם כן חסכים לכך המנהל או אם בית המשפט הורה אחרת.
- (ג) החליט בית המשפט לקבל ערעור שהוגש לפי סעיף זה, לאחר ששולם העיצום הכספי לפי הוראות פרק זה, יוחזר העיצום הכספי או כל חלק ממנו אשר הופחת על ידי בית המשפט, בתוספת הפרשי הצמדה וריבית מיום תשלומו או הפקדתו, עד יום החזרתו.
81. פרוסום הוטל עיצום כספי לפי פרק זה, רשאי המנהל לפרסם בעיתון או בכל דרך אחרת את דבר הטלת העיצום הכספי וסכומו, את שמו של הגוף המוכר ואת מהות ההפרה שבשלה הוטל העיצום הכספי ונסיבותיה.
- פרק ח': הוראות שונות**
82. ביצוע ותקנות (א) השר ממונה על ביצוע חוק זה, והוא רשאי להתקין תקנות לביצועו, בין היתר, בעניינים אלה:
- (1) זכויות המתנדבים ותנאי השירות של המתנדבים וזכויותיהם;
 - (2) כללים לגבי ניגוד עניינים של מתנדב בגוף מוכר;
 - (3) אגרות שישלמו גופים מוכרים וגופים מפעילים בעד בקשות להכרה, לאישור או לעיון מחדש לפי חוק זה;
 - (4) תנאים לעניין השכלה, ניסיון מקצועי והכשרה הנדרשים מעובדי הגופים המוכרים בתפקידי ניהול או בתפקידי ליווי המתנדבים;

²⁵ חא"י, כרך ב' עמ' (נ) 1374, (א) 1399

- (5) כל עניין אחר הנוגע לביצועו של חוק זה.
- (ב) בבואו להתקין תקנות לפי חוק זה, יבקש השר את חוות דעתו של המנהל.
- (א) השר יפרסם ברשומות ובאתר האינטרנט של הרשות הודעה על הכרה או ביטול הכרה בגוף מוכר.
- (ב) המנהל יפרסם אחת לשנה, עד ליום 1 ינואר, ברשומות ובאתר האינטרנט של המשרד, את רשימת הגופים המפעילים, ולגבי כל גוף מפעיל – את תחום פעילותו ואת מספר המתנדבים הפועלים בו.
83. פרסומים
- (א) השר יפרסם ברשומות ובאתר האינטרנט של הרשות הודעה על הכרה או ביטול הכרה בגוף מוכר.
- (ב) המנהל יפרסם אחת לשנה, עד ליום 1 ינואר, ברשומות ובאתר האינטרנט של המשרד, את רשימת הגופים המפעילים, ולגבי כל גוף מפעיל – את תחום פעילותו ואת מספר המתנדבים הפועלים בו.
84. תיקון חוק פיצויי פטורים
- בחוק פיצויי פטורים, התשכ"ג-1963,²⁶ בסעיף 11(ג) –
- (1) בפסקה (2) במקום המילים "בפסקה 3(ב) להגדרת ילד שבסעיף 238 לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב] התשנ"ה-1995", יבוא "הוא החל לשרת בשירות אזרחי כמשמעותו בחוק שירות אזרחי-התשע"א-2011".
- (2) פסקה 3 – תימחק.
85. תיקון חוק קליטת חיילים משוחררים
- בחוק קליטת חיילים משוחררים, התשנ"ד-1994²⁷ –
- (1) בסעיף 1, במקום הגדרת "שירות לאומי", יבוא:
- "שירות לאומי" – שירות לאומי או שירות אזרחי-חברתי כהגדרתם בחוק שירות אזרחי-התשע"א-2011.
- (2) בסעיף 4(א)(6), במקום "משרד העבודה והרווחה" יבוא: "הרשות לשירות אזרחי-לאומי-חברתי".
86. תיקון חוק הביטוח הלאומי
- בחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב] התשנ"ה-1995²⁸ –
- (1) בסעיף 1, בהגדרת "מתנדב בשירות לאומי":
- (א) כותרת ההגדרה תשונה ל"מתנדב בשירות אזרחי".
- (ב) במקום הסיפא המתחילה במילים "כאמור בפסקה" יבוא:
- "כהגדרתו בחוק שירות אזרחי-התשע"א-2011".
- (2) בסעיף 238, פסקה 3(ב), תבוטל, ואחריה יבוא:
- "(ב1) מתנדב בשירות אזרחי כהגדרתו בחוק שירות אזרחי, התשע"א-2011".
- (3) בסעיף 348(ה), במקום הרישע עד המילים "התשס"ב-2002", יבוא:
- "מתנדב בשירות אזרחי כהגדרתו בחוק שירות אזרחי-התשע"א-2011";
- (4) בכל מקום בו מופיע הביטוי "שירות לאומי" יבוא – "שירות אזרחי".
87. תיקון חוק למניעת הטרדה מינית
- בחוק למניעת הטרדה מינית, התשנ"ח-1998²⁹, בסעיף 2, במקום הגדרת "שירות לאומי" יבוא:

²⁶ ס"ח התשכ"ג, עמ' 136.
²⁷ ס"ח התשנ"ד, עמ' 132.
²⁸ ס"ח התשנ"ה, עמ' 210.

"שירות אזורי" – כמשמעותו בחוק שירות אזורי התעשייה-2011."

88. תיקון חוק בתי משפט לעניינים מנהליים. בחוק בתי המשפט לעניינים מנהליים, התשי"ס - 2000,²⁹ בתוספת הראשונה, אחרי פרט 37, יבוא:
38. "שירות אזורי - החלטה של רשות לפי חוק שירות אזורי התעשייה-2011."
89. תיקון חוק דחיית שירות. בחוק דחיית שירות לתלמידי ישיבות שתורתם אומנותם, התשס"ב-2002,³¹ בסעיף 6(א):
- (1) במקום הרישא "בסעיף זה, "שירות אזורי" – שירות", יבוא:
- "בסעיף זה "שירות אזורי" – שירות אזורי לפי חוק דחיית שירות על-פי חוק שירות אזורי התעשייה-2011."
- (2) אחרי המילים "שמירת הסביבה" יבוא: "בטיחות בדרכים, קידום תעסוקה".
90. ביטול חוק שירות לאומי. חוק שירות לאומי, תשי"ג-1953³² – בטל.
91. ביטול חוק שירות לאומי (תנאי שירות למתנדב בשירות לאומי) התשנ"ח-1998³³ – בטל. (תנאי שירות למתנדב בשירות לאומי)

פרק ט': תחילה והוראות מעבר

92. תחילה (א) תחילתו של חוק זה, למעט הסעיפים המפורטים בסעיף קטן (ב), 180 ימים מיום פרסומו (בחוק זה - "יום התחילה").
- (ב) תחילתם של הסעיפים המפורטים להלן, במועד המפורט לצידם:
- (1) סעיף 7 – במועד כניסתו לתוקף של תקנות לפי סעיף 7(ח);
- (2) סעיף 8(ג) – במועד כניסתו לתוקף של תקנות לפי סעיף 8(ד);
- (3) סעיף 10 – שנתיים מיום פרסומו של חוק זה;
- (4) סעיף 12 – שנתיים מיום פרסומו של חוק זה;
- (5) סעיף 14 – שנה מיום פרסומו של חוק זה;
- (6) סעיף 15(ב) – שנה מיום פרסומו של חוק זה;
- (7) סעיף 15(ג) – במועד כניסתו לתוקף של תקנות לפי סעיף זה;
- (8) סעיף 40 – במועד כניסתו לתוקף של תקנות לפי סעיף 40(ד);
- (9) סעיף 41 – במועד כניסתו לתוקף של התעריף שיקבע השר;
- (10) סעיף 60 – ביום 1 לספטמבר שלאחר פרסומו של חוק זה;
- (11) סעיף 65 – ביום 1 לספטמבר שלאחר פרסומו של חוק זה.
- (ג) השר רשאי, באישור הוועדה, לקבוע בצו מועדי תחילה מאוחרים יותר.

²⁹ ס"ח התשנ"ח, עמ' 166.
³⁰ ס"ח התש"ס, עמ' 190.
³¹ ס"ח התשס"ב, עמ' 521.
³² ס"ח התשי"ג, עמ' 163.
³³ ס"ח התשנ"ח, עמ' 300.

- תקנות ראשונות 93. (א) תקנות ראשונות לפי סעיף 7(ח) יובאו לאישור הוועדה בתוך 18 חודשים מיום פרסומו של חוק זה.
- (ב) תקנות ראשונות לפי סעיף 8(ז) יובאו לאישור הוועדה בתוך 18 חודשים מיום פרסומו של חוק זה.
- (ג) תקנות ראשונות לפי סעיף 14(א)(3)(ב) יותקנו בתוך 12 חודשים מיום פרסומו של חוק זה.
- (ד) תקנות ראשונות לפי סעיף 15(ג) יובאו לאישור הוועדה בתוך 6 חודשים מיום פרסומו של חוק זה.
- (ה) תקנות ראשונות לפי סעיף 40(ד) יותקנו בתוך 18 חודשים מיום פרסומו של חוק זה.
- (ו) תקנות ראשונות לפי סעיפים 54(ב)(1) ו-2) יותקנו בתוך 18 חודשים מיום פרסומו של חוק זה.
- הוראות מעבר 94. (א) מי שהתנדב בשירות אזרחי לפי סעיף 6 לחוק דחיית שירות או בשירות לאומי כמשמעותו בסעיף 238, בפסקה 3(ב) להגדרת "ילד", בחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב] התשנ"ה-1995³⁴ כנוסחו ערב תחילתו של חוק זה, יראו אותו כמתנדב והוראות חוק זה יחולו עליו.
- (ב) ראש מנהלת שירות אזרחי-לאומי, שכהן בתפקיד כאמור ערב תחילתו של חוק זה, מכוח החלטת הממשלה, יראו אותו כמנהל לפי חוק זה.
- (ג) מנהלת שירות אזרחי לאומי שחוקמה מכוח החלטת ממשלה 2295 מיום 19.8.2007, יראו אותה כרשות לפי חוק זה.
- (ד) על אף האמור בסעיף 54, גוף שקיבל הכרה כגוף מוכר ערב תחילתו של חוק זה לפי תקנות הביטוח הלאומי (בנות בשירות לאומי בהתנדבות), התשס"ב-2002, יראו אותו כגוף שהוכר לפי סעיף 54 בתקופה שמיום התחילה ועד תום שנה מיום פרסום התקנות לפי אותו סעיף והוראות חוק זה יחולו עליו.
- (ה) על אף האמור בסעיף 54 ובסעיף קטן (ד) :
- (1) גוף שקיבל הכרה כגוף מוכר ערב תחילתו של חוק זה לפי תקנה 3(ב1) לתקנות הביטוח הלאומי (בנות בשירות לאומי בהתנדבות) התשס"ב-2002, יראו אותו כגוף שהוכר לפי סעיף 53 בתקופה שמיום התחילה ועד תום ארבע שנים מיום פרסום התקנות לפי אותו סעיף והוראות חוק זה יחולו עליו, בשינויים המחויבים.
- (2) השר, לאחר היוועצות במועצה, רשאי להכיר בגוף כאמור בפסקת משנה (1), גם אם לא מתקיימים בו התנאים הקבועים בסעיפים קטנים 54(א)(2) ו-3).
- (3) השר רשאי לקבוע את ההתאמות הדרושות לגבי פעילותו של גוף מוכר כאמור.
- (ו) על אף האמור בסעיף 66 גוף מפעיל שהפעיל מתנדבים במסגרתו ערב תחילתו של חוק זה לפי תקנות הביטוח הלאומי (בנות בשירות לאומי בהתנדבות), התשס"ב-2002, יראו אותו כגוף שאושר כגוף מפעיל לפי סעיף 66 מיום התחילה ועד תום שנתיים מיום פרסום התקנות והוראות חוק זה יחולו עליו.

תוספת
(סעיף 16 (ב))

³⁴ ס"ח התשנ"ה, עמ' 210.

זכויות מתנדב

- (1) (א) (1) מתנדב בשירות לאומי או בשירות אזרחי-חברתי המשרת חמישה ימים בשבוע זכאי ל - 22 ימי חופשה שייחשבו כחלק מהשירות, לכל שנת שירות;
- (2) (2) מתנדב בשירות לאומי או בשירות אזרחי-חברתי המשרת שישה ימים בשבוע זכאי ל - 26 ימי חופשה שייחשבו כחלק מהשירות, לכל שנת שירות;
- (3) (3) מועדי החופשה ייקבעו בידי הגוף המפעיל; בקביעתו כאמור יתחשב הגוף המפעיל, ככל הניתן ברצון המתנדב.
- (ב) (ב) נוסף על האמור בפסקה (א), זכאי מתנדב בשירות לאומי או שירות אזרחי-חברתי לתשעה ימי חגים בתשלום שיכללו לגבי מתנדב שהוא יהודי - את מועדי ישראל כמשמעותם בסעיף 18א לפקודת סדרי השלטון והמשפט, התשי"ח-1948,³⁵ ואת יום העצמאות, ולגבי מתנדב שאינו יהודי - את מועדי ישראל או את חגי עדתו כמשמעותם בסעיף האמור, לפי בחירתו, ואת יום העצמאות;
- (ג) (ג) מתנדב בשירות אזרחי זכאי לזכויות ככל שהיו ניתנות לו אילו היה עובד, לענין היעדרות בתשלום מתעסוקה ביום בחירות לפי סעיף 10 לחוק יסוד: הכנסת,³⁶ ביום הזכרון לחללי מערכות ישראל לפי סעיף 4א לחוק יום הזכרון לחללי מערכות ישראל, התשכ"ג-1963.³⁷
- (ד) (ד) מתנדב בשירות לאומי או בשירות אזרחי-חברתי זכאי לימי היעדרות נוספים שנקבעו לפי סעיף 42.
- (2) (א) (2) מתנדב בשירות לאומי או בשירות אזרחי-חברתי זכאי להיעדר מהשירות עקב מחלה על פי אישור רפואי עד 20 ימים בשנת שירות.
- (ב) (ב) על אף האמור בסעיף קטן (א) רשאי המנהל או מי שהוא הסמיך לכך, לאשר למתנדב היעדרות נוספת עקב מחלה לפרק זמן שמעל 20 ימים אך לא יותר מ- 90 ימים, אם מצא כי יש הצדקה מיוחדת לכך; בבואו לאשר היעדרות נוספת כאמור, רשאי המנהל לדרוש חוות דעת רפואית נוספת או להיוועץ ברופא מטעמו ולהתחשב במשך ההיעדרות ביחס למשך השירות בפועל.
- (3) (א) (3) מתנדב יהיה זכאי להפסקה בת חצי שעה במהלך יום שירות.
- (ב) (ב) לא יופעל מתנדב אלא אם ניתנה לו בין יום שירות אחד למשנהו הפסקה בת 12 שעות לפחות.
- (ג) (ג) בגוף מפעיל הפועל במשמרות, לא ישרת מתנדב בלילה יותר משבוע אחד בתוך שלושה שבועות; לענין זה "לילה" - שתי שעות לפחות בפרק הזמן שבין 22:00 ל- 06:00.
- (4) (4) מתנדב לא יועסק במנוחה השבועית כמשמעותה בסעיף 7 לחוק שעות עבודה ומנוחה, התשי"א-1951,³⁸ אלא אם הגוף המפעיל מחזיק בחיתר כללי להעסקת עובדים במנוחה השבועית.
- (5) (5) הוראות לפי פקודת הבטיחות בעבודה [נוסח חדש], התשי"ל-1970³⁹ יחולו, בשינויים המחויבים, על כל הגופים המפעילים, בנוגע למתנדבי השירות האזרחי-לאומי-חברתי.
- (6) (6) מתנדב יקבל מידע והכשרה למניעת תאונות עבודה או מחלות מקצוע בהתאם להוראות שנקבעו לפי סעיף 8 לחוק ארגון הפיקוח על העבודה, התשי"ד-1954.⁴⁰

³⁵ ע"יר מסי 2 מיום 21.5.1948, תוס' א', עמ' 1.

³⁶ ס"ח תשי"ח, עמ' 69.

³⁷ ס"ח התשכ"ג, עמ' 72.

³⁸ ס"ח תשי"א, עמ' 204.

³⁹ דיני מדינת ישראל [נוסח חדש] מסי 16, עמ' 337.

⁴⁰ ס"ח התשי"ד, עמ' 202; התשס"ה, עמ' 693.

דברי הסבר

כללי מטרת החוק הינה להסדיר בחוק ראשי את סוגיית השירות האזרחי. החוק כולל הן פרקים שכוללים את הוראות המהותיות לגבי הפעלת השירותים השונים, והן הקמת הארגונים השונים שאמורים לקבל תפקידים במערכת הכוללת: הרשות לשירות אזרחי-לאומי-חברתי, המועצה הציבורית, הגופים המוכרים והגופים המפעילים.

- סעיף 1** מוצע לקבוע סעיף מטרה לחוק – להסדיר ביצוע שירות התנדבותי חלופי לטובת הכלל מטעם המדינה למי שאינו משרת בשירות ביטחון שתהיה בו תועלת ציבורית לקהילה, לחברה ולמדינה.
- סעיף 2** סעיף ההגדרות – שבו מבוארים ומוגדרים המונחים המרכזיים המופיעים לאורך החוק.
- סעיף 3** מוצע לקבוע את אוכלוסיות היעד הזכאיות להתנדב בשירות האזרחי:
- (1) בשירות לאומי או שירות אזרחי-חברתי יוכלו לשרת כל מי שפטור מחובת שירות סדיר בצה"ל או כל מי שלא נקרא לשירות סדיר לפי חוק שירות ביטחון, ובלבד שהוא בגילאים האמורים בסעיף 6 להצעת החוק. הנסיבות שבהן פוטר שר הביטחון משירות ביטחון מנויות בפרק ה' לחוק שירות ביטחון [נוסח משולב] תשמ"ו-1986, והן כוללות, בין היתר פטור מסיבות רפואיות, פטור מטעמי הכרה דתית ועוד.
- כמו כן, קיימות אוכלוסיות מסוימות, שמכוח מדיניות רשויות הצבא, אינן נקראות לשירות ביטחון. מדובר בעיקר בבני המגזר הערבי, בעולים חדשים בגילאים מבוגרים ובסטאטוס משפחתי מסוים ובקבוצות נוספות.
- כיום כל אוכלוסיית היעד הזה משרתת בשירות הלאומי. מוצע לאפשר לכל משרת לבחור את שם השירות שבו הוא משרת, לאומי או אזרחי-חברתי, לאור זאת שישנן אוכלוסיות שהשם הנוכחי מרתיע אותן מלהצטרף לשירות. יצויין כי הדינים לגבי שני סוגי שירות אלו זהים לחלוטין, וכל משרת יוכל להחליט מה שמו של השירות שהוא עושה.
- (2) בשירות אזרחי לפי חוק דחיית שירות יוכל לשרת כל מי ששר הביטחון אישר את בקשתו להתנדב לשירות האזרחי כאמור בסעיף 6 לחוק דחיית שירות. מדובר בבחורים שהיו בהסדר דחיית שירות מטעם תורתם אומנותם במשך לפחות 4 שנים, הם מעל גיל 22 ועומדים בקריטריונים שנקבעו על-ידי שר הביטחון.
- (3) מוצע לאפשר לשר, בהסכמת שר הביטחון ובאישור ועדת העבודה, הרווחה והבריאות של הכנסת, לקבוע סוגי אוכלוסיות נוספות שיוכלו להתנדב לשירות האזרחי. אפשרות זו נועדה בכדי לאפשר התמודדות עתידית עם סיטואציות שבהן יהיה נכון לאפשר לאוכלוסיות נוספות להיכנס למעגל המשרתים בשירות האזרחי.
- סעיף 4** מוצע לעגן בחוק את הזכות של האוכלוסייה המנויה בסעיף 3 לשרת בהתנדבות בשירות אזרחי. מדובר בזכות בסיסית אשר באה למנוע מצב שבו יהיו מי שירצו להתנדב לשירות-אזרחי, אך מסיבות שונות זה יימנע מהם.
- מוצע להגביל זכות זו כך שממושה יהיה במסגרת האפשרויות הקיימות ובמגבלות תקציב המדינה.
- סעיף 5** מוצע לקבוע את התחומים שבהם ניתן לבצע שירות לאומי או שירות אזרחי-חברתי, בשינויים קלים מהתחומים הקבועים כיום בתקנות. התחומים שהוספו הם תחום הבטיחות בדרכים (שהוסף כבר בעבר על-ידי השר, מכוח סמכותו) ותחום ההסברה הממשלתית בעניין זכויות.
- מכיוון שיתכן ויעלה צורך בעתיד להוסיף תחומים שלא פורטו מראש בחוק, מוצע לאפשר לשר, בהסכמת שר האוצר והתייעצות עם הוועדה בכנסת להוסיף תחומים נוספים שבהם ניתן יהיה לשרת בשירות הלאומי או השירות החברתי. לגבי השירות האזרחי לפי חוק דחיית שירות – רשימת התחומים המותרים לשירות, השונה במעט מהרשימה הזו, מפורטת בסעיף 6 לחוק דחיית שירות. בסעיף 89 להצעת החוק מוצע להוסיף לרשימה זו את תחומי הבטיחות בדרכים וקידום התעסוקה שגם אליהם עולה הצורך להפנות משרתים.
- סעיף 6** מוצע לקבוע את טווח הגילאים לשירות בשירות הלאומי או שירות אזרחי-חברתי. מוצע כי גיל המינימום יהיה גיל 18 שבו קטין הופך לבגיר. גיל המקסימום נקבע לגיל 24 כמו החוק הנוהג כיום.
- בנוסף, נקבע המנגנון לקבלה להתנדבות של מי שמלאו לו 17 שנים, בכפוף להסכמת הוריו או אפוטרופסו.
- סוגיית הגיל למתנדבי השירות האזרחי לפי חוק דחיית שירות מוסדרת בסעיף 6 לחוק דחיית שירות, שם נקבע כי גיל המינימום להפנייה לשירות האזרחי לפי חוק דחיית שירות יהיו 22 ואין גיל מקסימום.
- סעיף 7** מוצע לקבוע את המקום הגיאוגרפי בו יוכל להתבצע שירות לאומי או שירות אזרחי-חברתי. שירות זה יוכל להתבצע בישראל או באזור.
- כמו כן מוצע כי בהתקיים תנאים מסויימים ניתן יהיה לשרת גם בחוץ לארץ.

שירות בחו"ל יוכל להיות אך ורק בתחומי החינוך ועידוד העלייה ובתחומים נוספים שיקבע השר.
השירות בחו"ל יהיה מוגבך אך ורק לשנת ההתנדבות השניה של המתנדב והשר יקבע בתקנות מכסת מקסימום של מספר המשרתים בחו"ל.
מוצע לקבוע הגבלות ותנאים נוספים על השירות בחו"ל שבאים להבטיח שהשירות בחו"ל יגשים את מטרות השירות בארץ ויחולו עליו כל הכללים של השירות בארץ, בשינויים המחויבים.
בתקנות לפי חוק דחיית שירות נקבע כי גם השירות האזרחי לפי חוק דחיית שירות יכול להתבצע בישראל או באזור, אך, בניגוד לשירות הלאומי או האזרחי-חברתי, אין אפשרות לבצע את השירות האזרחי לפי חוק דחיית שירות בחו"ל.

סעיף 8 מוצע לקבוע את מסגרת הזמן לביצוע שירות לאומי או שירות אזרחי-חברתי כך שמי שמבקש לשרת יתחייב לשרת למשך תקופה רצופה שאינה פחותה משנים עשר חודשים, וכי תקופת השירות המרבית תהיה של 24 חודשים

מדובר בשימור המצב הקיים היום בשירות הלאומי ללא שינוי.
כמו כן מוצע לקבוע כי מכסת השעות השבועיות של מתנדב בישראל או האזרחי-חברתי תהיה 40 שעות שבועיות, למעט במקרים מיוחדים על-פי הוראות שייקבעו בתוספת לחוק או בתקנות על-פיו. ההוראות הנ"ל יכולות לקבוע הן מקרים בהם יהיה אפשרי לשרת פחות מ- 40 שעות שבועיות, והן מקרים בהם יהיה אפשר לשרת מעל ל- 40 שעות שבועיות.

סעיף 9 מוצע לקבוע כי שירות לאומי או שירות אזרחי-חברתי יתבצעו אצל גוף מפעיל על-פי הפנייה של גוף מוכר, על-פי מתכונות השירות הקיימת כבר היום. הוראות לגבי ההכרה בגוף מוכר, אישור גוף מפעיל והתפקידים של גופים אלו נקבעו בפרק ו' להצעת החוק.

לגבי השירות האזרחי לפי חוק דחיית שירות – כפי שנקבע בתקנות לפי חוק טל בשירות האזרחי לפי חוק דחיית שירות לא יהיו גופים מוכרים, וההפנייה לשירות בגופים המפעילים נעשית במישרין על-ידי הרשות.
כמו כן מוצע לקבוע איסור על מתנדבים לעבוד או ללמוד בתקופת השירות. הוראה זו מסוייגת הן בסייג כללי לפיו חשר רשאי לקבוע מקרים שבהם יהי מותר לעבוד או ללמוד, והן בסייג ספציפי לפיו מתנדב רשאי להשתתף בתכניות להעשרה מקצועית או בלימודים לפי תכנית ממשלתית שתגובש בידי הרשות בהסכמת נציגי משרדי האוצר והמשפטים.

לפי התקנות מכוחו של חוק טל משרתי השירות האזרחי לפי חוק דחיית שירות רשאים לעבוד או ללמוד בתקופת השירות. היתר זה נובע מגילם המבוגר יחסית של משרתים אלו וממצבם המשפחתי בדרך-כלל.

סעיף 10 מוצע לקבוע הסדר להקצאת תקני מתנדבי שירות אזרחי מרשויות ציבוריות לגופים מפעילים אחרים. רשות ציבורית המעוניינת לממן ולהקצות תקני מתנדבים לגופים מפעילים אחרים תידרש לקבוע מבחנים שוויינים להקצאה ולפעול לפי הנוהל המפורט בסעיף זה.

סעיף 11 מוצע לקבוע הוראה אשר מחייבת מתן ייצוג הולם לייצוגם של אנשים עם מוגבלות בקרב מתנדבי שירות לאומי או שירות אזרחי-חברתי. כמו כן מוצע ליתן לשר סמכות התקנת תקנות לגבי היעדים של הייצוג ההולם והדרכים להשגתו.

סעיף 12 מוצע לקבוע חובה כי המתנדבים בשירות אזרחי יעברו הכשרה כללית מתאימה לצורך ההתנדבותם בשירות. האחריות להעברת הכשרה זו הינה על הגופים המוכרים בכל הנוגע לשירות הלאומי או לשירות האזרחי-חברתי, ועל הרשות בכל הנוגע לשירות האזרחי לפי חוק דחיית שירות. תקופת הכשרה זו תיחשב למתנדבים כחלק מתקופת השירות לכל דבר ועניין.

מוצע להסמיך את השר לקבוע את התחומים בהם תינתן ההכשרה וכן הוראות נוספות הנוגעות להכשרה. סוגיית ההכשרה אינה מוסדרת בחקיקה הקיימת ומוצע להוסיף אותה כחובה בסיסית על כל המתנדבים בכדי להביא לשיפור השירות ולקידום של המשרתים.

סעיף 13 מוצע לקבוע כי בתפקידים בהם נדרשת הכשרה מקצועית מיוחדת, אחראי הגוף המפעיל לכך שהמתנדב יעבור את ההכשרה הנדרשת. גם תקופה זו תיחשב למתנדבים כחלק מתקופת השירות למעט במקרים מיוחדים לפי קביעת מנהל הרשות. סמכות זו תאפשר קיומן של הכשרות ארוכות ומקצועיות על שלא על חשבון תקופת השירות.

סעיף 14 מוצע לקבוע את תנאי השירות העיקריים למתנדבי שירות לאומי או שירות אזרחי-חברתי : דמי כיס, הוצאות נסיעה ודירת שירות.

תנאי השירות של מתנדבי השירות האזרחי קבועים בתקנות לפי חוק דחיית שירות וכוללים דמי כיס והוצאות

נסיעה.

סעיף 15 מוצע לקבוע כי מתנדבי השירות האזרחי יסייעו לעובדי הגוף המפעיל או למקבלי השירותים של אותו גוף מפעיל, אך לא ימלאו את מקומם, וכן חריג לפיו המנהל, בהסכמת גורם מוסמך ממשרד התמיכה רשאי לאשר זאת במקרים מיוחדים.

הוראה זו, הקיימת בנוסח דומה גם בחקיקה הקיימת, נועדה להגן על שוק התעסוקה הכללי מפני פגיעה אפשרית על-ידי החלפת עובדים במתנדבי השירות האזרחי.

סעיף 16 מוצע להבהיר כי לא יחולו על המתנדבים יחסי עובד-מעביד בכדי להסיר כל ספק בעניין. בנוסף, מוצע לקבוע תוספת לחוק שבה יפורטו זכויות מעולם העבודה שיחולו על המתנדבים למרות שאינם נחשבים עובדים. הזכויות המפורטות בתוספת הינן זכותם של המתנדבים לימי חופשה, לימי מחלה ולמסגרת שעות התנדבות עם הפסקה. בנוסף נקבעו שם הוראות בעניין בטיחות בעבודה שיחולו אף הם על המתנדבים. כמו כן מוצע להסמיך את השר לקבוע בתקנות סוגי עבודות או תפקידים מסויימים בהם, מסיבות שונות, לא ניתן יהיה להפעיל משרתים.

סעיף 17 מוצע לקבוע כי בתום השירות יקבלו מתנדבי השירות האזרחי אישור על תקופת השירות והודעה על זכויותיהם. עם תום השירות יוכל כל מתנדב בשירות הלאומי או בשירות האזרחי-חברתי לקבוע מה שם השירות שהוא רוצה שייכתב באישור על סיום השירות – שירות לאומי או שירות אזרחי-חברתי.

סעיף 18 מוצע לקבוע כי החוק יחול גם על מתנדבי השירות האזרחי לפי חוק דחיית שירות. מכיוון שסעיף 6 לחוק דחיית שירות וכן התקנות שהותקנו מכוחו נשארים בתוקפם מוצע לקבוע כי התחולה של החוק על מתנדבי השירות האזרחי לפי חוק דחיית שירות תהיה רק לכל הנושאים שאינם מוסדרים בחוק דחיית שירות.

סעיף 19 מוצע לעגן בחוק את חקמתה של המועצה הציבורית המייעצת לשירות אזרחי. המועצה תמנה 18 חברים, חציים נציגי משרדי ממשלה שונים שנוגעים לעניין, וחציים נציגי ציבור שמייצגים הן את האוכלוסיות השונות המשרתות בשירות אזרחי והן גורמים מקצועיים כמו אנשי סגל אקדמי. מוצע לקבוע את דרך המינוי של חברי המועצה וכן את הכישורים הנדרשים מהם.

סעיף 20 מוצע לקבוע מספר קטגוריות של אנשים שאינם יכולים להתמנות כחברי מועצה מסיבות שונות. מדובר בחברי כנסת או חברים בהנהלה פעילה של מפלגה, עובדי הרשות והגופים המוכרים או בעל עניין בגוף מוכר, מי שאינו אזרח ותושב ישראלי או מי שהורשע בעבירה שבגללה אינו ראוי לשמש חבר מועצה.

סעיף 21 מוצע לקבוע מספר הוראות בנוגע לאיסור פעילות של חברי המועצה בניגוד עניינים. הוראות אלו נועדו למנוע חשש של מצב שבו חבר מועצה ידון בעניין במועצה שלגביו הוא מצוי במצב של ניגוד עניינים בין תפקידו כחבר מועצה לבין עניין אישי או תפקיד אחר שלו. מדובר הן בהוראות הנוגעות למקרים בהם אין למנות מראש חבר מועצה והן במקרים בהם לחבר מועצה מכהן יש ניגוד עניינים לסוגיה מסויימת הנדונה במועצה.

סעיף 22 מוצע לקבוע לחברי המועצה תקופת כהונה של 4 שנים, עם אפשרות למינוי של 4 שנים נוספות. חברי מועצה נציגי משרדי ממשלה יוכלו להתמנות לתקופות נוספות כל עוד הם עובדים במשרד הממשלתי אותו הם מייצגים במועצה.

סעיף 23 מוצע לקבוע את המקרים בהן תפקע כהונת חבר מועצה. מדובר בהתפטרות של חבר מועצה, שינוי במעמדו שגורם לכך שיחול עליו איסור מינוי לפי סעיף 20 ועוד.

סעיף 24 מוצע לקבוע את המקרים בהם השר רשאי להעביר חבר מועצה מכהונתו או להשעותו לפני תום תקופת הכהונה. בסעיף מפורטת רשימה של מקרים כמו : חבר מועצה שנבצר ממנו למלא את תפקידו, חבר מועצה שנעדר ממספר ישיבות ומקרים נוספים. כמו כן מוצע לקבוע את הכללים להשעיית חבר מועצה שהוגד כנגדו כתב אישום. **סעיף 25** מוצע לקבוע כי במקר שחבר מועצה חדל לשמש בתפקידו – ימנה השר חבר מועצה במקום בדרך שבה ממנים חבר מועצה חדש בסעיף 19.

סעיף 26 מוצע לקבוע את דרך תשלום הגמול בעבור השתתפות בישיבות המועצה לחברי המועצה שאינם עובדי מדינה או גוף מתוקצב.

סעיף 27 מוצע לקבוע כי ישיבות המועצה הציבורית יתקיימו לפחות אחת לשלושה חודשים ולתת ליו"ר המועצה הסמכות לקבוע את מקומן וסדר יומן של הישיבות.

כמו כן מוצע לאפשר זימון של ישיבות מיוחדות של המועצה במקרים מסויימים לפי דרישת השר, המנהל או שליש לפחות מחברי המועצה.

סעיף 28 מוצע לקבוע את סדרי עבודת המועצה. במסגרת זו מוצע לקבוע את הקוורום המינימאלי לכינוס המועצה

וכן את הכללים בדבר ההצבעות במועצה לגבי הסוגיות שונות.

סעיף 29 מוצע לקבוע כי עזיבה של חבר מועצה את המועצה לא תפגע בקיומה של המועצה, סמכויותיה ותוקף החלטותיה. כמו כן מוצע לקבוע כי המועצה הראשונה רשאית להתכנס לאחר שהתמנו שני שליש מחבריה. הוראה זו באה למנוע מצב של אי כינוס המועצה בשל אי מינוי של נציג בודד.

סעיפים 30-31 מוצע לקבוע הוראות בעניין סמכות השר לפזר את המועצה ולמנות מועצה חדשה במקרה שבו המועצה אינה ממלאת את תפקידה באופן נאות.

סעיף 32 מוצע לקבוע מספר הוראות חוקים שיחולו על חברי המועצה שאינם עובדי מדינה. חברי מועצה אלו, על אף שאינם עובדי מדינה, ממלאים במועצה תפקיד שהוא מעין ציבורי. לאור זאת מוצע להחיל עליהם מספר הוראות הנוגעות לעובדי ציבור כמו: חוק השירות (מתנות) התש"ס-1979, חוק שירות הציבור (הגבלות לאחר פרישה) התשכ"ט-1969 ועוד.

סעיף 33 סעיף זה קובע את תפקידי המועצה הציבורית. מדובר במועצה מיעצת שאינה בעלת סמכויות ביצוע. לאור זאת תפקידיה הם ייעוץ לשר האזרחי או למנהל הרשות. הייעוץ הינו בסוגיות החשובות והמהותיות הנוגעות למערכת השירות האזרחי ולפעילותה של הרשות. המועצה צריכה לדון ולייעץ, בין היתר, בסדרי העדיפויות הממלכתיים, ביעדים של הרשות ותכניות הפעילות שלה, בהרחבת תחומי הפעילות, בחקיקה חדשה ובעוד סוגיות רבות.

סעיף 34 מוצע לקבוע חובה של הרשות להעביר למועצה דוחות וסקירות, לפי דרישת המועצה.

סעיף 35 מוצע להקים בחוק את הרשות לשירות אזרחי. הרשות תפעל לפי הוראות חוק זה במסגרת מדיניות הממשלה ובכפוף להחלטות השר.

סעיף 36 מוצע לקבוע את סדרי מינוי של מנהל הרשות ואת אחריותו, כמנהל הרשות, על ביצוע של כל תפקידי הרשות.

סעיף 37 סעיף זה קובע את תפקידי הרשות לשירות אזרחי. הרשות הינה הגוף שאמור למלא את כל התפקידים הביצועיים בכל מה שקשור לרגולציה ולהסדרה של מערכת השירות האזרחי, וכן לפיקוח על כלל המערכת. תפקידי הרשות נגזרים הן מהפעולות המוטלות עליה בחוק והן מהחלטות הממשלה שהקימה את מנהלת השירות האזרחי-לאומי (החלטה מס' 2295 מיום 19.8.2007).

בין תפקידי הרשות מנויים התפקידים הללו: ויסות חלוקת המשאבים, מעקב בקרה ופיקוח על מערכת השירות האזרחי-לאומי-חברתי, פיקוח על מתן תנאי השירות למתנדבים, אישור גופים מפעילים ומכשירים, גיבוש תוכניות הכשרה למתנדבים ותפקידים נוספים.

סעיף 38 מוצע לקבוע מנגנון לפיו אחת לחמש שנים תקבל הממשלה החלטה בעניין סדרי העדיפויות הממלכתיים של השירות האזרחי. החלטה זו תעסוק הן בתחומי השירות, הן באוכלוסיות שמשרתות והן בקביעת אזורים מועדפים לשירות.

את הצעת ההחלטה יביא לממשלה השר לאחר שקיים הליך התייעצות עם המועצה, והיא תגובש על-ידי הרשות.

סעיף 39 מוצע לקבוע מנגנונים לגיבוש יעדים רב-שנתיים ותוכניות פעילות לרשות. השר יאשר את היעדים והתוכניות שגובשו על-ידי הרשות ולאחר שקיבלת המלצות מן המועצה בעניין זה.

סעיף 40 מוצע לתת למנהל הרשות סמכויות שונות לעניין מתנדבים בשירות הלאומי ובשירות החברתי. הסמכויות שמוצע לתת הן לשנות החלטה של גוף מוכר או גוף מפעיל בעניין קבלה לשירות, אי קבלה לשירות או הוצאה מן השירות.

המנהל רשאי להפעיל סמכותו רק לאחר שנתן למתנדב ולכל הגופים הנוגעים בעניין הזדמנות להעלות טיעוניהם בפניו.

מוצע לקבוע את השיקולים בהם, בין היתר, רשאי המנהל להתחשב כאשר הוא מקבל החלטה כאמור: התנהגות המתנדב, עברו הפלילי, מצבו הרפואי, התאמתו לשירות ועוד.

יובהר כי אחד הנימוקים שבגללם חייבת להיות למנהל הסמכות לקבוע כי מתנדב יתקבל לשירות בגוף מוכר ומפעיל מסוימים היא עיגונה של הזכות להתנדבות בחוק (סעיף 4 להצעת החוק). כאשר קובעים זכות צריך לתת לגורם מסויים את היכולת לדאוג שהזכות תקויים ותכובד. הגורם המתאים לעניין זה הוא המנהל.

סעיף 41 מוצע לקבוע הוראה בעניין התעריף שישולם לגוף מוכר בגין כל מתנדב בשירות הלאומי או שירות אזרחי-חברתי. כיום קיים תעריף אך רוב הרכיבים שלו אינם מעוגנים בחקיקה כלשהי. אמנם בפועל רוב הגופים משלמים

לפי תעריף זה אך מן הראוי להסדיר סוגיה זו בחקיקה ובתקנות.

מוצע לקבוע את הרכיבים מהם יהיה מורכב התעריף וכן לקבוע הוראות לגבי דרך החצמדה והפרסום של תעריף זה. מכיוון שבשירות האזורי לפי חוק דחיית שירות לא קיימים גופים מוכרים סעיף זה אינו רלוונטי בעניינו.

סעיף 42 מוצע לאפשר למנהל לקבוע הוראות לגבי זכות מתנדבים להיעדר מהשירות, מעבר לימי החופשה הרגילים, במקרים מסויימים.

סעיף 43 מוצע לקבוע חובה של הגופים המוכרים להעביר לרשות דינים וחשבונות לגבי סוגיות שונות כמו : מועדי התחלה וסיום של כל מתנדב, פרטים אישיים של המתנדב ושל ההתנדבות שהוא מבצע, רשימת הגופים המפעילים ועוד.

סעיף 44 מוצע לקבוע הוראות בדבר העברת מידע מחצבא לרשות לשירות אזורי. הצבא יעביר לרשות אישור כי מועמד לשירות לאומי או שירות אזורי-חברתי לא נקרא לשירות סדיר לפי חוק שירות ביטחון.

סעיף 45 מוצע לקבוע הסדרים להפעלת מתנדבים בעת מצב מיוחד בעורף או בעת אסון המוני. מוצע כי ככל שיוכרו במדינה, או בחלקה, על מצב מיוחד בעורף או על אירוע אסון המוני, יהיה ראוי השר להכריז על הפעלת מתנדבי שירות אזורי בעת מצב מיוחד, אם ראה כי הסיוע לתושבי המדינה מצריך זאת. הכרזה מעין זו תאפשר לרשות גמישות בנושא כללים מסויימים החלים על מתנדבי השירות האזורי. כך לדוגמה ניתן יהיה להפעיל מתנדבים בתחומים שלא אושרו לשירות האזורי, ניתן יהיה במקרים מסויימים למלא את מקומם של עובדי הגוף המפעיל, ניתן יהיה לגרוע מזכויות המתנדב ועוד.

יודגש כי הפעלה של מתנדב בעת מצב מיוחד בעורף או בעת אסון המוני בתנאים המיוחדים של סעיף זה לא תוכל להיות בכפייה, ותדרוש קבלת הסכמה בכתב של המתנדב לכך.

בנוסף, מוצע להסדיר גם את דרך תשלום התעריף בגין מתנדב שמועבר מגוף מפעיל בעקבות המצב המיוחד. מוצע כי הגוף המפעיל הרגיל יישא בכל התשלומים במשך שבעה הימים הראשונים. לאחר שבעה הימים הראשונים – במידה והגוף המפעיל אינו חמדינה, הוא יהיה פטור מהתשלומים בגין המתנדב שכבר לא מתנדב אצלו. במקרה כזה אוצר המדינה ישפה את הגוף המוכר בגין התשלומים שהפסיק הגוף המפעיל לשלם.

לצורך סעיף מימון הפעלת המתנדב ייחשב גם גוף נתמך לעניין אותו תקן לפי סעיף 10 לחוק "מדינה". יובהר כי בכך אין לגרוע מסמכותה של רשות ציבורית לחדול, בהתאם למקובל, מהעברת תמיכות לגופים הנתמכים באופן חלקי בלבד על ידה, בתקופה בה מתנדב מבצע פעילות לפי סעיף זה, ולא במסגרת פעילותו הרגילה בגוף המפעיל הנתמך על ידה.

סעיף 46 מוצע לקבוע הוראות בעניין הסמכת מפקחים, מבין עובדי הרשות ולהסדיר את תנאי הכשירות הנדרשים ממפקחים אלו.

סעיף 47 מוצע לקבוע מה סמכויות המפקחים : דרישת מסמכים או ידיעות, כניסה למשרדי הגופים המוכרים והמפעילים וכן כניסה לדירות שירות של מתנדבים בכפוף להסכמתם ולתאום מראש. סמכויות אלו ניתנות למפקחי הרשות בכדי שאלו יוכלו לבצע את משימת הפיקוח והבקרה על כלל מערכת השירות האזורי.

סעיף 48 מוצע לקבוע חובת הזדהות של המפקחים באמצעות תעודה מתאימה.

סעיף 49-50 מוצע לקבוע כללים מיוחדים לפיקוח של המפקחים על מספר רשויות ביטחוניות (משרד הביטחון, יחידות סמן של משרד ראש-הממשלה, משטרת ישראל ושב"ס). הוראות אלו נדרשות לאור תביעות במתן סמכויות פיקוח רגילות למפקחים על גופים ביטחוניים וחשש לפגיעה בביטחון המדינה.

סעיף 51 מוצע לקבוע כי תקציב הרשות ייקבע בסעיף תקציבי נפרד בחוק התקציב לשם שמירת עצמאותה של הרשות. הממונה על סעיף תקציבי זה יהיה מנהל הרשות.

סעיף 52 מוצע לקבוע הרשאות חתימה למנהל הרשות לצורך חתימה בשם המדינה על עסקאות בתחום פעולתה של הרשות.

סעיף 53 סעיף זה קובע את תפקידיו של הגוף המוכר. הגוף המוכר הינו הגוף שמפנה מתנדבים לשירות הלאומי ושירות אזורי-חברתי. תפקידו של הגוף המוכר מתחיל עוד לפני שהמתנדב מתחיל את השירות : באיתור מועמדים להתנדבות, בבדיקת זכאותם להתנדב בשירות הלאומי או בשירות האזורי-חברתי ובמינום של המתנדבים לגופים המפעילים השונים.

התפקיד ממשיך במהלך השירות בליוויים של המשרתים, במתן הכשרה ובביצוע התשלומים השונים (דמי כיס,

הוצאות נסיעה, ביטוח לאומי).

תפקיד הגופים המוכרים הוא גם לאתר גופים מפעילים בהם יתנדבו המתנדבים ולחתום איתם על הסכמים להפניית מתנדבים.

תפקידים נוספים המוטלים על הגופים המוכרים הם ביצוע של בדיקות שונות לבחינת ביצועו התקין של השירות וקבלת כל הזכויות על-ידי המתנדבים, דיווחים שונים לרשות וכן כל תפקיד אחר שיטיל עליהם מנהל הרשות.

סעיף 54 מוצע לקבוע את התנאים להכרה בגופים מוכרים על-ידי השר. התנאים העיקריים המוצעים הם:

(1) אין במטרות או במעשי מבקש ההכרה בכדי לשלול את קיומה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית, תמיכה במאבק מזוין נגד מדינת ישראל או הסתה לגזענות, אלימות או טרור.

(2) מבקש ההכרה הוא עמותה או חברה לתועלת הציבור ועומד בתנאי ההכרה בגוף כ"מוסד ציבורי" לצורך מס הכנסה.

(3) עיקר עיסוקו בהפניית מתנדבי שירות לאומי או שירות אזרחי-חברתי.

(4) למבקש ההכרה יכולת כלכלית מספקת.

(5) הוא מפנה מספר מינימאלי של מתנדבים שייקבע.

(6) מבקש ההכרה או נושא משרה בו לא הורשעו בעבירה, שבשלה אין זה ראוי שיחיה גוף מוכר.

(7) נתקיימו במבקש ההכרה תנאים נוספים, כפי שיקבע השר בתקנות.

כמו כן מוצע להסמיק השר לקבוע כללים ותנאים נוספים להכרה בגוף מוכר, וכן אמות מידה למילוי תפקידו, בנושאים שונים.

סעיף 55 מוצע לקבוע סמכות של השר לקבוע תנאים נוספים לפעילותו של גוף מוכר מסוים, אם ראה שהדבר דרוש. מדובר בסמכות חשובה שמאפשרת לשר להגביל הכרה של גוף מוכר באופן שייראה לו לנכון לאור פעילותו של הגוף.

סעיף 56 מוצע לקבוע הוראות למקרה שבו גוף מוכר מבקש להפסיק את פעילותו. גוף כזה יידרש להודיע על כוונתו זו מספיק זמן מראש בכדי לתת למערכת ולמתנדבים להיערך לסגירת הגוף כראוי.

סעיף 57 מוצע לקבוע הוראות בדבר סמכותו של השר לבטל הכרה של גוף מוכר או להתלותה. סמכות זו של השר תופעל כאשר התברר לשר כי הגוף המוכר אינו עומד בתנאי ההכרה המפורטים בסעיף 55. סמכות זו תופעל רק ורק לאחר מתן אפשרות נאותה לגוף המוכר לתקן את הטעון תיקון ולהביא טענותיו בפני השר.

סעיף 58 מוצע לקבוע חובה על גוף מוכר לדווח על שינוי בפרטים שמסר.

סעיף 59 מוצע לקבוע חובה לגוף המוכר לדווח למנהל הרשות על כך שאחד התנאים המנויים בחוק חדל להתקיים בגוף מפעיל או במתנדב, או כי הם אינם מקיימים הוראה מהוראות החוק.

חובה זו נדרשת בכדי לסייע לרשות במשימת הפיקוח שלה ולקבל את כל המידע הנדרש מהגופים המוכרים אשר פרושים באופן נרחב בכל הארץ ובאים במגע יומיומי עם הגופים המפעילים ועם המתנדבים.

סעיף 60 מוצע לקבוע חובה של גוף מוכר לערוך הסכמים עם הגופים המפעילים אליו הוא מפנה מתנדבים ועם המתנדבים אותם הוא מפנה.

הסעיף כולל רשימה של עניינים אשר חייבים להופיע בשני סוגי ההסכמים וכן חובה של מסירת העתק חתום של ההסכם לצד השני לו.

סעיף 61 מוצע לקבוע הוראות בעניין זכותו של גוף מוכר לסרב לקבל לשירות דרכו מתנדב לשירות הלאומי או שירות אזרחי-חברתי או להפסיק שירותו של מתנדב. כאשר גוף מוכר מקבל החלטה כזו עליו לשקול, בין היתר, את האפשרויות הקיימות להפעלת מתנדב, את התנהגות המתנדב, את עברו הפלילי, את מצבו הרפואי ואת התאמתו לשירות.

מוצע לאפשר למתנדב שנפגע מהחלטה כאמור של גוף מוכר לפנות למנהל הרשות ולבקש שיפעיל סמכותו לפי סעיף 40(ב).

סעיף 62 מוצע לקבוע כי החלטות של גוף מוכר ביחס למתנדבים לפי החוק יתקבלו ללא משוא פנים, בתום לב, הגינות שוויון וללא אפליה.

הגופים המוכרים מבצעים תפקיד מעין-שלטוני של הפניית מתנדבים לשירות הלאומי או לשירות האזרחי-חברתי מטעם המדינה. הם מקבלים החלטות על קבלה של מתנדבים לשירות, על מיון מתנדבים לגופים מפעילים ועוד. לאור זאת מן הראוי להחיל עליהם חלק מנורמות ההתנהגות הבסיסיות מן המשפט הציבורי.

סעיף 63 לאור תפקידם המעין-ציבורי של הגופים המוכרים מוצע לקבוע כי כל הגופים המוכרים יהיו גופים

מבוקרים על-ידי מבקר המדינה. דבר זה יאפשר ביצוע ביקורות של המבקר בכל מערכת שירות לאומי ושירות אזרחי-חברתי.

סעיף 64 בסעיף זה מפורטים התפקידים והחובות של הגופים המפעילים הכוללים: הפעלת מתנדבי השירות האזרחי, מתן הכשרה מקצועית מיוחדת והעברת דיווחים בנושאים שונים לגופים המוכרים ולרשות.

סעיף 65 מוצע לקבוע הוראות בעניין איסור של שירות של מתנדב בשירות אזרחי בגוף מפעיל שבו עובד קרוב משפחתו. מדובר באיסור שאינו קיים כיום בחוק או בתקנות אבל נכון להכניסו למערכת השירות האזרחי-לאומי-חברתי בכדי למנוע ניגודי עניינים.

סעיף 66 (א) מוצע לקבוע את התנאים לאישור גופים מפעילים על-ידי המנהל. התנאים העיקריים המוצעים הם: (1) אין במטרות או במעשי מבקש האישור בכדי לשלול את קיומה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית, תמיכה במאבק מזויין נגד מדינת ישראל או הסתה לגזענות, אלימות או טרור.

(2) הפעילות שיבצעו המתנדבים בגוף המפעיל תהיה באחד מהתחומים המנויים בסעיף 5 לחוק.

(3) מבקש האישור הינו רשות ציבורית, או שהוא עומד בתנאי ההכרה בגוף "מוסד ציבורי" לצורך מס הכנסה.

(4) מבקש האישור אינו מפלגה והצהיר כי יעסוק בתעמולת בחירות.

(ב) בנוסף, מוצע להסמך את השר לקבוע תנאים נוספים לאישורו של גוף מפעיל וכן אמות מידה למילוי תפקידו בהתחשב, בין היתר, במספר עניינים המפורטים בסעיף.

(ג) מוצע כי במידה ויש למנהל הרשות ספק האם מבקש אישור לשמש כגוף מפעיל עומד בתנאים הנדרשים, הוא רשאי להביא את שאלת אישור הגוף המבקש כגוף מפעיל להתייעצות עם המועצה הציבורית.

סעיף 67 מוצע לקבוע סמכות של המנהל לקבוע תנאים נוספים לפעילותו של גוף מפעיל מסוים, אם ראה שהדבר דרוש. מדובר בסמכות חשובה שמאפשרת למנהל להגביל אישור של גוף מפעיל באופן שייראה לו לנכון לאור פעילותו של הגוף.

סעיף 68 מוצע לקבוע הוראות בדבר סמכותו של המנהל לבטל אישור של גוף מפעיל או לחתולות. סמכות זו של המנהל תופעל כאשר התברר למנהל כי הגוף המפעיל אינו עומד בתנאי האישור המפורטים בסעיף 66. סמכות זו תופעל אך ורק לאחר מתן אפשרות נאותה לגוף המפעיל לתקן את הטעו תיקון ולהביא טענותיו בפני המנהל.

סעיף 69 מוצע לקבוע חובה על גוף מפעיל לדווח על שינוי בפרטים שמסר.

סעיפים 70-81 מוצע לקבוע בחוק פרק שעניינו הטלת עיצומים כספיים על הגופים המוכרים.

כיום הסמכות היחידה של השר היא לבטל את ההכרה אם ראה שהגוף המוכר אינו פועל כראוי. אין לשר סמכויות לפעול כנגד גוף מוכר שלא פועל כראוי אלא רק באמצעות ביטול ההכרה. יש צורך בסמכויות נוספות של השר לטפל בגופים מוכרים שאינם ממלאים את תפקידיהם על-פי דין כראוי ויש צורך בכללים שיאפשרו לו לטפל במקרים שאינם כה קיצוניים ושאנם מצדיקים ביטול ההכרה.

מכיוון שחלק מתפקידיהם של הגופים המוכרים הינם תפקידים מעין ציבוריים מובהקים יש צורך גדול לוודא שפעילותם נעשית על-פי כל דין ושהם מבצעים את התפקידים שהוטלו עליהם בחוק באופן הטוב ביותר. לצורך כך יש לתת לרשות שאמורה לפקח על גופים אלו את האפשרות להטיל על הגופים המוכרים עיצומים כספיים, ובכך לשפר וליעל את יכולות הפיקוח והאכיפה של הרשות.

בסעיף 70 מנויות כל ההוראות שהפרה שלהן תאפשר לשר להטיל על הגוף המוכר המפר עיצומים כספיים. מדובר בסדרת פעולות שהגוף המוכר אמור לבצע לפי החוק כמו: אי ביצוע הפעולות הנדרשות להבטחת זכויות מתנדב, אי מתן הגמול וההטבות למתנדב, הפניית מתנדב לתפקיד שאסור להפנות אליו, אי עריכת החסכמים הנדרשים, אי דיווח כנדרש, קבלת מתנדב לשירות לאומי או שירות אזרחי-חברתי שלא עומד בתנאים שנקבעו בחוק ועוד.

הפרק מפרט לגבי תהליך הטלת העיצום הכספי: תחילה הודעה על כוונת חיוב ומתן זכות טיעון ורק לאחר מכן החלטה של המנהל לגבי העיצום הכספי ודרישת חיוב.

בחמש נקבעו הוראות בדבר הטיפול בהפרה חוזרת ונמשכת, איסור לקבוע סכומי עיצום מופחתים ומנגנון העדכון של העיצום.

בסוף הפרק גם מוסדרת האפשרות של הערעור על החלטת המנהל בעניין עיצום כספי בפני בית-משפט השלום.

סעיף 82 מוצע לקבוע סמכות לשר להתקין תקנות לביצועו של החוק, הן סמכות כללית והן סמכות ספציפית ברשימה פרטנית של סוגיות.

סעיף 83 מוצע לקבוע חובת פרסום של הכרה או ביטול הכרה של גוף מוכר ושל רשימת הגופים המפעילים.

סעיפים 84-89 מוצע לקבוע שורה של תיקונים עקיפים לכל החוקים שמזכירים כיום את שירות לאומי. כיום

בכל החוקים הללו קיימת הפנייה לסעיף 238 לחוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב) התשנ"ה-1995. התיקונים העקיפים מתקנים זאת ומפנים לחוק החדש.

בנוסף לתיקון כללי זה מוצע לתקן עוד 2 תיקונים עקיפים :

1. לתקן את סעיף 289 לחוק הביטוח הלאומי שעוסק בביטוח מתנדבים. מתנדבי השירות האזרחי לפי חוק דחיית שירות ושירות הלאומי מבוטחים כיום בביטוח מתנדבים של הביטוח הלאומי. ביטוח זה חל עליהם רק בזמן שהם נמצאים במקום השירות. מכיוון שיש מקרים שבהם נפגע מתנדב מחוץ למקום השירות (בדירת השירות בה הוא גר, בביתו או בכל מקום אחר) מוצע להרחיב את תחולתו של ביטוח המתנדבים למשרתי השירות האזרחי, כך שיחול על כל פגיעה בה נפגע המתנדב בתקופת שירותו.

2. לתקן את סעיף 6 לחוק דחיית שירות שעוסק בשירות האזרחי לפי חוק דחיית שירות. מוצע להוסיף את תחומי הבטיחות בדרכים וקידום התעסוקה לרשימת התחומים שבהם ניתן לפעול בשירות האזרחי. התחומים בהם ניתן לפעול בשירות האזרחי לפי חוק דחיית שירות מנויים בסעיף 6א) לחוק דחיית שירות והצעת חוק זו אינה משנה אותם. מוצע להוסיף לרשימת התחומים המאושרים כיום גם את תחומי הבטיחות בדרכים וקידום התעסוקה. אלו תחומים חשובים וראויים שבהם מתבקש סיועם של מתנדבי השירות האזרחי לפי חוק דחיית שירות ולכן מבוקש להוסיפם לרשימת התחומים.

סעיף 90 מוצע לבטל את חוק שירות לאומי, תשי"ג-1953. חוק זה הינו חוק שקובע חובה של ביצוע שירות לאומי על-ידי כל בת שקיבלה פטור משירות סדיר. חוק זה מעולם לא הופעל שכן לפי סעיף 21 לחוק הנייל ביצעו תלוי בהחלטת ממשלה, שמעולם לא התקבלה.

סעיף 91 מוצע לבטל את חוק שירות לאומי (תנאי שירות למתנדב בשירות לאומי) התשנ"ח-1998, שכן הוראותיו שולבו בחוק זה.

סעיף 92 מוצע לקבוע הוראת תחילה כללית לפיה תחילתו של החוק תהיה 180 ימים מיום פרסומו.

בנוסף, נקבעו הוראות תחילה פרטניות לחלק מהסעיפים שייכנסו לתוקף במועד מאוחר יותר.

דחיית התחילה נועדה לאפשר הן לרשות והן לכל מערכת השירות האזרחי-לאומי-חברתי שהות מספקת בכדי להתארגן לעמידה בהוראות החוק החדש, שמחווה מהפיכה בתחום הסדרת השירות האזרחי.

סעיף 93 מוצע לקבוע הוראות מחייבות לעניין כתיבת תקנות ראשונות בנושאים שונים העולים מהחוק. הוראות אלו נועדו להביא להפעלה מהירה של החוק וללא עיכובים שיכולים לגבוע מאי התקנת תקנות במועד.

סעיף 94 מוצע לקבוע הוראות מעבר שיסדירו את מעבר מערכת השירות האזרחי-לאומי-חברתי לפעילות לפי החוק החדש. במסגרת הוראות המעבר מוסדרים המעמד של המתנדבים, של ראש מנהלת שירות אזרחי-לאומי, של מינהלת השירות האזרחי-לאומי, של הגופים המוכרים ושל הגופים המפעילים.

מוגש על ידי השר דניאל הרשקוביץ

ג' באדר א, התשע"א

7 בפברואר, 2011